

ELŐFIZETÉS

KELTYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petty sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólétre 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Jósef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, szeptember 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A rabonbán búcsúztatója.**
- Nézeteltérések.**
- A király Zircen.**
- Aki megjósolta a halálát.**
- Lelőtte a leányát.**
- A becsületbíró.**
- Budapest első lovasszobra.**
- Imling Konrád az adóhivatalban.**
- Bosznia és a Leipziger Bank bukása.**
- Gyilkos merénylet Mac-Kisley ellen.**
- Vizsgálat az aradi törvényszéknél.**
- Letartóztatott bankpénztáros.**
- Tárca: Uj kocsi.** Irta: Tömörkény István.
- Csarnok: Makvirágok.** Irta: Abonyi Árpád.

A rabonbán búcsúztatója.

Arad, szeptember 6.

Harmadik éve, hogy a népszerűségének tetőfokán álló rabonbán tudtára adta először összetört pártjának, sőt az egész országnak fegyvertársához, Bartha Miklóshoz intézett levelében, hogy visszainul a politikai élettől s gazdaságának szenteli életét.

Minő kár, hogy e kijelentését nem tartotta meg. Azok a kemény szavak, melyek ezelőtt három évvel elhangzottak ajakáról és a melyek e haza egész értelmiségét gyöngének titulálták, legalább vigasztalóan hatottak volna mély keservünkben, hogy a magyar haza függetlenségét kivívni ily viszonyok közepette alkotmányos uton csakugyan lehetetlen.

Ó, a nagy politikus, mikor mandátum-

hoz jutott, legelső gondja volt, hogy régi kedvenc vesszőparipájá' elővegye s magát és pártját udvarképesse tegye. Az új helyzet kedvezőnek látszott erre s pártjával belépett a delegációba, hol aztán látszólag az egész közös költségvetést agyon bírálta, a közös minisztereket leteremtettézte, a hármass szövetséget célszerűletlennek, rosznak declarálta, — másfelől pedig épen a közös miniszteriumtól bérbe vette a zabszállítást, a kormánytól a talpfaszállítást, koncessziót kötött posztógyár létesítésére, közben árulkodott a bécsi Vaterland-nál s legvégül pedig nyakunkra hozni iparkodott francia pénzzel a muszkát, minden magyar ember gyűlölt ellenségét.

Egyszóval ember még oly nagyon be nem igazolta ténykedéseivel azt, hogy „romlott az értelmiség“, mint maga Ugron Gábor beigazolta legutóbbi szerepléseivel.

És vajjon csakugyan olyan gyöng-e a nép, hogy vele nem lehet a függetlenséget alkotmányos téren diadalra vinni?

Bizony ez a nép nem gyöng-e. A nép most is erős, szívósan kitartó s a 48-as idők emléke tölti be szívét, lelkét. Benne van a vérében a szabadság szeretete s halhatatlan nagyjaink emléke kitörülhetetlenül él lelkében.

A nép akaratján soha sem mulik a függetlenség kivívásának sikere. Ők igazi önzetlenséggel, magasztos lelkesedéssel küzdenek az alkotmányos harcokban, s

ha a függetlenség zászlója mégis elbukik, a nép az, mely e felett őszintén kesereg.

Kinek volt jobban módjában tapasztalni mindezeket, ha nem Ugron Gábornak és kenyeres pajtásának: Bartha Miklósnak? Miért tehát a szemrehányás épen tőlük? Hiszen ha ők betették lábukat valahova, hogy beszédet intézzenek a polgársághoz a függetlenség érdekében, akkor, ha ez a polgárság, ez a nép ott hagyta az ekeszarvát, félrelökte a pőrölyt vagy sutba dobta szerszámját, nem törődve a kárvesztéssel, ment és hallgatta őket és lelkesedett beszédjükön, szívökbe vésték az elhangzott szavakat s a választás lezajlásáig egyebet sem tettek, mint egymást lelkesítették és bátorították a küzdelemre.

Nem, ez a nép nem romlott és nem gyöng-e, hanem Önök, tisztelt Ugron Gábor és Bartha Miklós uraim, önök igen meggyengültek. Önöknek nem volt erejük legküzdeni azt a hiu törekvésüket, hogy minden áron vezérek legyenek. Inkább kettőbe szakították pártjukat, semhogy annak kebelében egyetértve és kitartással, vállvetve munkáltak volna a függetlenség érdekében. Önöknek kedvesebb a néppárttal való kacérkodás, a közigazdasági és felekezeti harc és minden egyéb csak pártjuk egysége, az Önöknek nem kedves, mert ott nem lehetnek pártvezérek, alkotmányos harcra vezérelni,

De az sem lehetetlen, hogy ha Önök

TÁRCA.

Uj kocsi.

Irta: Tömörkény István.

Szokása a kocsinak, hogy ha megöregszik, megnehezedik. Munkás és szorgalmas ember öreg korára azért nehezedik el, mert gyöngül, ellenben a kocsi azért, mert erősödik. Mert szolgáltatásának ideje alatt hol itt kell rá egy pánt, hol amott, míg utoljára kétannyi vas van rajta, mint fiatal korában volt. Hiába tesznek ide-oda bele egy új fát, hiába kenegetik: a balál ellen nincs orvosság, a délceg kocsi elvéhnedett, nehéz már és azt a lovak igen megérik.

— Az ilyen öreg kocsi olyan, — hogy tiresen is nehezebb, mint az új kocsi tehőrrrel — vélte Sós Mihály, szemlélvén a maga alkalmatosságát.

Biz ez rég' kocsi. Mikor ezen új korában menyasszonyt vittek, annak van tizenöt, de alighanem tizennyolc, ... különben hogy is csak ... megálljunk ... no, van o'yan tizenhét esztendeje. Sok minden történt azóta ezzel a kocsival. Egyszer a bika is fölfordította a bennülőkkel egyetemben, bár a kocsinak akkor semmi baja sem esett, mindössze Kis Horváth Ferencnek a torkába szaladt a pipaszár (nem is pipált sohasem többet az életben.)

Hogy a kocsi elnehezül, az különféle mó-

don megismerkszik. Arról is, hogy mikor huzgálja az ember az udvaron ide vagy oda a befogás végett vagy pedig az ágas alá tolja, hogy meg ne ázzon, egyre jobban két kézzel kell a rudját fogni, míg valaha félkézzel taszithatta el a gyerek is. Továbbá szokása a rossz lónak, hogy mikor a kocsi előtt áll s terhet raknak a kocsira, visszanez, hogy ugyan sokat raknak-e rá ... Ez a rossz ló szokása. De mikor már a jó ló is így tesz, bizonyosan ott a kocsi elnehezülésében a hiba, mivel másképp tagadni nem lehet, hogy Sós Mihálynak ne volnának jó lovai. — Különösen a Káposzta, amelyről az egész környéken tudva van, hogy úgy megy, miként az eleven szarvas.

Ez baj. Igaz ugyan, hogy az öreg kocsi még majd elszolgál egy és más dolgokra, mert amugy a kocsi erős, a löcsöknek semmi hibájuk, a tézslivasak is egész rendben vannak és a saroglya fogai közül minden második vasból való, tehát bírhatós. De azért mégis csak kell egy másik kocsit venni, — mert hosszabb járásra emez nem alkalmas. Nehéz pedig az ilyennek az árát előszedni a mai világban, mikor úgy fogy a pénz, hogy akár örökké a zsebben tartsa az ember a kezét. Igaza volt az öreg Szélpál Antalnak, mikor azt mondta:

— Az Istenül kéni, a parasztnak adni köll ... — értvén alatta, hogy az uristentől mindenki csak kér, de a parasztnak mindig csak azt mondják: adjál, adjál, adjál. Hát hi-

szen ad, nono, e felől semmi kétség, de ez a nagy folytonosság még lakodalomból is sok volna. Továbbá ha nincsen miből.

De mindegy. Be kell nyulni a láda legfenekére vagy pedig ama titkos rejtekekre, mint ágydeszka közé, mestergerenda fölé, ahol pusztai házakban némely megtakarított bankók tanyáznak. Szomorúság az ilyeneket elővenni, szomorúság ...

Azonban más mód nincsen. Egy vasárnapi hajnalon történik ez a dolog, mikor vásár van. Mihály utra készül.

— No, kocsi — mondja neki — most gyűsz utoljára ilyen utra.

A kocsi nem szól semmit. Mihály befog, a tarisznyát felrakja s kihajt a tanyából. Utközben még két jó szomszédot (koma mind a kettő) fölvesz a kocsira. Azután meg se áll a vásárig. Már a lóvásárig. Tovább nem megy, mert nem kell. A dolog úgy áll, hogy mind az az ember, akinek ipara van, a belső vásárban árul, mert annak az a rendje. Hanem kocsit a lóvásárban árulnak, azon oknál fogva, hogy a megvett árut legyen mindjárt mivel hazahuzatni.

Mihály távolosabban attól a helytől, — ahol sorjában vannak az új kocsik, megáll. A komák derülten néznek körül. (Sok bogárnarmunkát hoztak elő, van miben válogatni.) A kocsi különféle. Mert van ígás, van könnyű, van süketkocsi, van lantkocsi, meg mi — egymás.

e nép kegyelméből mandátumhoz nem jutnak s így visszavonulni kénytelenek lesznek, hogy talán a Nemzeti Kaszinó, melynek szolgálatában állanak, kegyes leendő egy mandátumot prezentálhatni a pótválasztásoknál, melynek megtörténte után a Vezér újlag elfoglalja a maga helyét — hogy alkalmas időben visszavonulhasson *harmadszor* is, mely hogy dicsőségesebb legyen a mostaninál — őszintén óhajtjuk.

(*)

Nézeteltérések.

Arad, szeptember 6.

Károlyi Sándor grófnak nem nagy szerencséje van azokkal a politikai kijelentésekkel, a melyek híres gönci levelében láttak napvilágot s amelyekben ott van a legtulzottabb agrárizmus. Egy olyan fajta agrárizmus, amely nem hogy az országot tagolná több darabra, de magát a földmívelési ügyet is darabokra szakgatja, mert hiszen édes keveset törődve a néppel, a latifundiumok, hitbizományok javítását célozza. Mintha most is nem azoknak volna a legjobb az egész kerek Magyarországon.

A gönci levél, egy sokmillió főr s egyúttal kormánypárti képviselő levele, mondhatni, az egész sajtóban erős kritika tárgya volt. Alig szolt mellette két ujság és csodálatoskép ezek sem a gróf ur politikai pártállásából valók voltak s ezek nem is azért fűdőzték a gönci levelet, ami bele írva van. Hanem azokért az eltakart célokért, amelyek a sorok között olvashatók s amelyeknek burkolt tendenciája a reakció sötétsége és bizonyos kapcsolat a főúri kastély s a falusi plébánia régi hatalmának helyreállítására.

Nos, a nemes gróf és érdektársai bizonyára nem sokat törődnek az ujságok beszédével, már hogy az ellenük írókéval. Ők is, mint Bismarck, azt hiszik, hogy minden ujságciikk mögött csak ember áll, — kivéve természetesen a maguk lapjait, mert hiszen azok a „megdönthetetlen igazság“-ot képviselik. Hát nem kell. Nincsen reá szükség, hogy a tulzott agrárelvek hirdetői a lapok véleményéből nyerjenek megvilágítást elveikre nézve.

E helyett ott van *Tisza Kálmán*, a ki Károlyi Sándor gróf urnak kormánypárti képviselőtársa. *Tisza* nagyváradi beszámoló beszédében foglalkozott részletesen a gönci programmal. Az öreg *Tisza* pedig, a ki mégis csak nem olyan tekintélyes politikus Magyarországon, mint Károlyi Sándor gróf, nem habozott kijelenteni, hogy a gönci programmal a kormánypárton lenni nem lehet s azok az elvek semmiképpen sem illeszthetők bele az ország kormányzási programjába.

Nem sok szerencséje van a gönci levél írójának a maga programjával. Ha a tulajdon pártján is ily módon vélekednek róla, megnyugodhat talán afelől, hogy még sem olyan jök és jelesek azok a gönci irányelvek, mint ahogy szerzőjük gondolta volna. Ah igen, különféle nézőpontokból szokás szemlélni a dolgot. Természetes, hogy más ez a nézőpont a gazdag ősi kastély ablakából és más a pincelakás amaz ablakából, a melyen az elgyötrött és szegény kisiparos tekint az ég felé, hogy szomorú sorsára segédelmet kérjen.

A gönci program emberei talán még megéri, hogy nem lehet érdekképviselőt teremteni a parlamentben s országos politikában nem lehet előtérbe tolni egyes osztályok érdekeit, az országos politika kihatásának egyenletességnek kell lennie és kell hogy egyformán akarja mindenek sorsának javulását. Mivelhogy nem a latifundiumok a nemzet. Sőt annyira nem a latifundiumok a nemzet, hogy a nemzet sokkal jobban érezné magát, ha egyáltalán nem volnának latifundiumok.

TÁVIRATOK.

Megtámadott hittérítő.

Konstantinápoly, szeptember 6. Jumaivalában, a szaloniki vilajetben rablók támadták meg és fosztották ki Miss *Ellen* amerikai hittérítőt és a kíséretében levő asszonyt. Szalonikiból jelentik, hogy utóbbi időben a helyi hatóságok Macedóniában több bolgár embert tartóztattak le illojális üzelmek gyanuja miatt. Musból ujabban megint táviratokat küldtek a szultánnak, a melyekben oltalmat kérnek a

kurdok támadásai ellen. Azt is jelentik, hogy utóbbi időben a kurdok 13 örmény embert öltek meg.

A délatrikai kártérítés.

London, szeptember 6. A dél-afrikai kártérítési követeléseket tárgyaló bizottság tegnapi ülésén *Lusada* osztrák-magyar megbízott panaszkodott *Dawies* johannesburgi rendőrbiztos levelének időelőtti felolvasása miatt. A levél részleteket tartalmazott a johannesburgi összeesküvésről és egyik ügyfele, *Priester* érdekeire káros közléseket foglalt magában. *Priester* határozottan visszautasítja az ellene emelt vádat.

Budapest első lovasszobra.

(Andrássy Gyula gróf.)

Arad, szeptember 6.

Gróf *Andrássy* Gyula szobra már immár öntésre készen áll *Zala* György műtermében. A főváros az első lovas-szobrot kapja ezzel a hatalmas művel, mely arányaiban és alkotásában egyenranguan áll az új parlament épület-kolosszusa mellett.

A parlament büszke tornyaiban, fenséges kupolájában megnyilatkozó alkotmány-eszme mellett kiválóan történelmi gondolatot fejez ki az alkotmányos korszak első miniszterelnökének szobra. Gróf *Andrássy* Gyulát Magyarország új életének diadalmasan felragyogó reggelén látjuk nádori tiszte méltóságában, mint a ki a nemzet nevében az imént tette a koronát a király fejére. A koronázó nádor alakja, a mint az alkotmány legfontosabb aktusától jövet, végiglovagol a nép sorfala között, művészt lelkesítő feladat. A magyar történelem gyökeres fordulatainak, Magyarország ujászülése ünnepének az emléke ez a szobor. Történelem bronzban és márványban.

Igy értette feladatát *Zala* György és nagyságához mérte a plasztikai kifejezés eszközeit. Az érdekes szobor leírását a következőkben ismertetjük:

Hosszukás négyszögletű barokk talapzat fölött üggető ménen ül gróf *Andrássy* Gyula, fedetlen fővel, kezében kalppaggal. A talapzat két oldalán két dombormű: a berlini kongresszus és a koronázás.

A széles előlépcsők között barokk stílusú ta-

No, néznek egyet, mert igen formás. Akác-fából van, a külője mind nagyon szép, vékony. A koma, bizonyos Márki Péter, — azt mondja:

— A vasalása virágra van verve.

— Az ám — feleli Illés János — cifrálnak a bognárok is.

Néznak másikat. harmadikat is. Ez itt nem olyan veszedelmes, mint más alkunál, mert az áruló bognár nem artózkodik a közelükben. Amoda alkudik messzebb a nyolcadik kocsinál. Nem lát az ide, de hogy lát. Mihályék tehát végig deputálnak vagy öt kocsit, de mégis csak vissza mennek az elsőhöz tanulmányozás céljából. A kerekeket meg kell rázni, sőt forgatni is érdemes, mert az agynak a tengelyhez való viszonya így tapasztalható ki legjobban.

— Fogja kend mög.

Illés János hátulról a kocsit megfogja s fölemeli. Márki Péter hajtja a hátulso kereket. Sós Mihály nézi.

— No no! — mondja idő multán s int, hogy a forgatást abba lehet hagyni. Egészen reades forgása van neki. Így most már az első kerekek következnek.

— Honó, megálljunk! — szolt Márki.

Ugy tetszik ugyanis, mintha a csáskeréknek némi rázódása volna. Az ilyesmi gyanus jel, arra látszik mutatni, mintha régi volna a kerékagy; kopott benne a végiglyuk s csak újra van az agy faragva s azért látszik ujnak. De Márki kénytelen belátni hamarosan, hogy tévedés van a dologban.

A rudhoz érve, a bizottság megállapítja, hogy a rud nem repedt, a végén pedig egészen reades a nyaklőszög. A fűréc is reades a kisafák pedig egészen szép hajlásura vannak

faragva, bár a kisafakarikák ma már nem úgy szolgálnak a tarsolyhoz, mint ezeknek előtte.

— Mindönt divatabbra csinálnak mán — véli Sós s hozzátesszi: — De nem baj az.

— Az nem — mondja Márki. — Ez még jobban fog. mint amaz. Mert mégis csak ezön a kis vason mén az egész kocsi.

Azt mondja Illés:

— Mén, ha huzzák . . .

Ami a vasalást illetné, az az egész kocsin reades. De mert a bognármester épen most ér hozzájuk, némi kifogást találnak. Hogy a lőc-öknek a vállába nem jól vannak a guzsok bele- rakva. Rángatni is kezdik azonnal a kocsit hárman háromfelé, hogy a különféle vasak erős zörgése szavuknak igazat adjon.

— No ugy-e? — kiált diadalmasan Márki a bognárhoz. — Ugy-e mondom?

Azt mondja a bognár:

— Hát hiszen nem betyárnak készült ez, hogy zörgése ne lögyön.

Azt mondja Sós:

— De tulon tul zörög. Tudja, mint mikor a komédiások ötetik az oroszánt, aztán láncokat huzgálnak a vasrudon, hogy nagyobb lögyön a láрма.

A bognár ránt egyet a vállán.

— Válasszanak emezökbül — mondja s tovább vezeti a társaságot. — Ezök jobbak.

Sósék savanyun követik a bognárt, mert hiszen hogy volnának azok jobbak mikor épen csak emez az egyetlen az igazi jó.

— Ezek egy kicsit drágábbak ugyan — teszi hozzá a bognár. — Ezöknek az ára hetven forint.

— Mind a háromé? — kérdezi Illés ártatlanul.

— Nem a. Darabszám. De ha drágálják, ott van amaz, — az olcsóbb. Az hatvanöt forint.

Sósék magukban nevetnek, amugy nem szólnak semmit. (Miféle mesterember lehet, hogy a tulajdon portékáját sem ismeri?) Lassan visszamennek hát ama kárhoztatott löcsvasaláshoz és nem is sok idő telik, beleegyeznek. A bognárral nem igen lehet alkudni, mert a kocsi nem kér ételt: hanem kél el, hazaviszi. Sós mégis kérleli:

— Nézze hát ez a böcsületes jó embör van itt a lovaival, hát tudja, amiért még hazahuzatja a kocsit, csak köll neki is valami fizetés.

— Ügön — mondja rá Márki komolyan.

Hát hatvanhárom forintba azután ki is egyeznek. Sós fizet. Azután az új kocsit a régi után kötik s haladnak lassan hazafelé. Mikor kissé odább vannak, nevetnek csak össze, hogy becsapták a bognárt. Akkor nevet egymagában a bognár is, hogy csekély fufanggal állította a három magyart a falnak, különben mind a kilenc kocsit végig deputálták volna . . .

— Sósék lassan léptetnek, mert nem egy kocsi a kettő. Dél van, mire s tanyába bezörögnek. Kiszalad az asszony az apróságokkal, nézni az új kocsit. Nagy öröm ez. A gyerekek azonnal rámásznak, egy rögtön le is puffan róla a saroglyaláncon, keresztül, de hát azért jó a homok, hogy párna gyanánt szolgál ilyenkor.

Sós pedig a kamrából hosszunyaku üvegben piros bort hoz elő. Nyujtja Márkinak, Márki felköszönti:

— A kocsi szakagygyon gazdája maragygyon . . .

lapzat emelkedik. Nyolcszögűn tompított sarkai csigákon és támpilléreken nyugszanak és simán mennek át a kiugró párkányba. Előli két támpillér között kidomborodó cartouche van a név és felírás számára, a melyet a Magyarországi koronás nagy címere tetőz. A címertől kétfelé hatalmas virágfőz omlik alá, aztán szelid ívekben kanyarodva körül veszi oldalt a talpazatot és koronázza a két reliefet. A korona magassága a földtől öt és fél méter.

A párkány fölött átmenetül a nehéz alapzat és a lovas alak között második talpazat emelkedik. Ezen nyugszik a plintosz, melyen a szobor áll. Az egész talpazat gazdag és előkelő hatást tesz, melyet a márvány, és bronz füzérek színes harmoniája jelentékenyen mozdítanak elő.

A talpazat jobb- és baloldalára egy-egy hatodfél méter hosszú és harmadfél méter magas dombormű illeszkedik. Az egyik a berlini kongresszust, a másik a koronázást tünteti fel nagyszámu életnagyságu alakok l, magasan domború munkával.

A berlini kongresszus, mint gróf Andrássy Gyula legnagyobb diplomáciai sikere került az emlékműre. Világtörténeti eseményt kellett a művésznek kifejeznie. A főalak Andrássy, a mint lovastábornoki egyenruhában a terem közepén kiterített térkép előtt állva, ujjával Boszniára mutat, melynek okkupálását javasolja. Ismeretes, hogy ez volt annak a döntő tanácskozásnak a szenációja. Andrássy javaslatának a hatása drámai, Minden alak ezt fejezi ki. A jelenet mozgalmas és megkapó.

Középen Andrássy eitékelt, szilárd tartással a melynek élénk ellentéte a többi alak nyugtalansága. Szivaloff kérdő mozdulattal fordul Bismarckhoz, a ki emelt fővel áll és legkevésbé látszik meglepettnék. Valami barátságos nyugalmat fejez ki kardjára támaszkodó alakja, mely Andrássy háta mögött áll. Körülötte Salisbury lord, Mehemed Ali pasa, Desprez marquis állnak, míg Waddington háttal ül az asztalnál.

A karosszékében megépetten, gunyos mosollyal előrehajló Gorcsakoff alakja az átmenet a baloldali csoport felé, melyet a balra támaszkodó Beaconsfield lord, Launay marquis, azután a Haymerle báróval egy okmányt olvasó Károlyi Alajos gróf berlini nagykövet. Hohenlohe herceg és Moni gróf alkotnak.

Jobboldalt Kara Teodori pasa néz egy térképet Russel lorddal, míg Bülow és St. Vallier gróf Andrássyra figyelnek. Köztük ül Lothar Bucher.

A drámai cselekmény ereje és érdekfeszítő volta ezt a reliefet méltó vetélytársává teszi Werner német mester hasonló tárgyú birneves festményének.

A másik oldalon levő dombormű dekoratív hatásra törekszik. Azt a jelenetet mutatja, mikor a térdelő *Ferenc József* király fejére Andrássy Gyula gróf mint nádor és *Simor* herceg-primás ráteszik a koronát. A trónon ott ül *Erzsébet* királyné, körülötte a főhercegek, főhercegnők és az ország zászlószai. Jobbról és balról a miniszterek, főrendek és képviselők csoportja állnak. A fenséges jelenet nyugalma és nagysága ép oly lenyűgöző, plasztikai kifejezése épugy a tartalomhoz simuló, mint a másik domborművön.

A főalakon mindjárt megragad egy artiztikus ellentét, melynek hatása rendkívül élénk. Értjük a nádor diszruhája, himzett nyereg-takarója, méltósága külső jelvényeinek a gazdag pompája, azután magának az alaknak meg a lónak a klasszikus egyszerűsége közti ellentétet, mely teljesen művészeti gondolat. A szobrász érdekessé, varázssá tette vele művét, elkerülve a hivatalos, a reprezentatív jellegű fénygető unalmot.

Andrássy csipőjére tett jobbkezében tollas kalpagját tartva, nyugodt helyzetben lovagol. Gyönyörű feje szabadon mutatja nemes formáit. Nyugodt méltósággal tekint a távolba, nagy szemének azzal a gondolkodó nézésével, mely a széles szemöldökök közt levő redővel együtt megragadó kifejezést ad arcának. Az ives homlok fölül merész csigákban onsznak fűrtel. Daliás alakját brokát atilla, nyusztrémes mente, zsinóros nadrág és magas csizma fedi. A mente hátul nemes redőkben omlik le a nyereg-takaróra, melynek érdekes, magyaros mintáját egy XVII. századbeli, magyar renaissance takaróról másolta a művész. Az egész alak grandiózus hatást tesz.

Remek a ló, mely Andrássyt hordozza. Szép fejét magasan tartja, első bal lábát iven emeli, hátsó jobb lábát félig rakja előre. Csöndesen üget, úgy, a hogy Andrássy mindig szokott. A művész megörökítette Andrássy jellemző tartását is: balvállát kissé előre fordítva balfelé néz. A ló teste, tartása nemes és imponáló a nélkül, hogy szinpadias volna.

A szobor-bizottság holnap már csak a fölött dönt, vajjon márványból vagy terméskőből legyen-e a talpazat. A szobor művészeti értékét már megadta a művész: nagy feladatával kongeniálisnak mutatkozott.

Bosznia és a Leipziger Bank bukása

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 6.

Kállay Béni közös pénzügyminisztert, Bosznia kormányzóját a Leipziger Bank bukása nagyon súlyosan érintette. A boszniai kormányának ugyanis a csödbe jutott német pénzintézetrel jelentékeny összeköttetései voltak. Ez a bank vette át annak idején a boszniai 22 millió koronás 4½%-os kölcsönt. A Bosnische Electricitätsgesellschaft, az okkupált tartományok eme legjelentékenyebb vállalata, szintén e bank alapításaként jött létre a boszniai kormány támogatásával. — Ugyszintén a Bosnische Holzverwertungsgesellschaft is, mely a kasszeli vállalat tulajdona, alapítását szintén annak az intim financiai viszonyoknak köszönheti, mely a szászországi pénzintézetet a boszniai kormányhoz fűzte.

Ugy a kölcsönügylet megkötését, mint a két nagy iparvállalat alapítását a boszniai kormányzat jelentékeny sikerének tudták be. Az előbbiért Kállay pénzügyi zsenijét dicsérték, az utóbbiért erélyes iparpolitikáját. A közös miniszter büszke is volt a sikerekre. Es méltán. A boszniai kölcsönt súlyos pénzügyi viszonyok között igen előnyös feltételek mellett sikerült megkötnie, alacsony kamatozással és aránylag magas árfolyamon. A két iparvállalat alakítása pedig jelentékeny közzgazdasági vívmány volt.

Kiderült azonban, hogy az éremnek van egy másik oldala is, mely már kevésbé fényes és nagyon alkalmas arra, hogy elhomályosítsa Kállay Béni pénzügyi és közzgazdasági sikereit, a melyekhez a Leipziger Bankkal való összeköttetése révén jutott. Ugy értesülünk ugyanis, hogy a Leipziger a 22 millió koronás kölcsönnek nem fizette ki a teljes ellenértékét. A cimeleket átvette mind, el is helyezte, de csak 15 millió koronát fizetett ki, 7 millió koronával pedig adós maradt.

Igy történt eztán, hogy a bank csödhitelezői között a boszniai kormány is szerepel 7 millió koronával. Am azért a boszniai kormányának az egész kölcsönösszeg kamatait kellett megfizetni 3 éven át. A bank ezenkívül még a szelvényszolgáltatnál is megkárosította a boszniai kincstárt. Kikötötte ugyanis, hogy a külföldön beváltandó szelvényekért fél százalék refakciót számíthasson. Ezt a refakciót az összes szelvények után felszámította, a nélkül, hogy igazolta volna hogy a szelvények tényleg a külföldön kerültek kifizetésre.

A bank ennek következtében már jóval a csödbejutás előtt nagyon magára haragította a közös pénzügyminisztert, aki haragját főleg azzal a két boszniai iparvállalattal éreztette, melyet a Leipziger Bank alapított. A nürnbergi Schuckert-társaság a Bosnische Electricitätsgesellschaft másik alapítója azért volt kénytelen teljesen magához váltani a jaijai villamos művek részvényeit, mert Kállay hallani sem akart e vállalatról mindaddig, míg annak a Leipziger Bank a fő részvényese. A bank még ezt is a maga hasznára fordította, mert rész-

vényeit méregdrágán sózta rá a Schuckert-társaságra, amely — amint tudva van — egész idei osztalékát áldozta fel, csak hogy Kállayt kiengesztelje.

Kegyetlen szigorral bánt el Kállay a Bosnische Holzverwertungsgesellschafttal is, megvonván tőle az összes állami kedvezményeket, amelyek pedig életfeltételei ennek a társaságnak. A vállalat részvényei tudvalevőleg a Leipziger Bank csödtömegének tárcájában vannak. E vállalat sorsa már most attól függ, hogy sikerül-e a részvényeket olyan kézbe juttatni, amelylyel szemben a közös pénzügyminiszter animozitása megszűnik. Hir szerint már tárgyalások is folynak a varezi vasipartársasággal, mely hajlandó a vállalatot magához váltani.

A Holzverwertung egyik legnagyobb hitelezője a boszniai kormány, amely tehát, ha a vállalatot megbuktatja, maga-magát károsítja első sorban, eltekintve attól a jelentékeny kártól, mely e vállalat bukásával Boszniát éri. A boszniai kormányt e vállalattal szemben azonban csak a harag vezeti, amely tudvalevőleg rossz tanácsadó. Hogy a boszniai kormányának a kölcsönügyletből fennmaradó 7 millió koronás követelése fedezve van-e és mennyiben van fedezve, arról nincs hírünk. Ugy halljuk különben, hogy ezt a meglehetősen kinos ügyet a delegációk legközelebbi összeülése alkalmából szóba hozzák.

Aki megjósolta a halálát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 6.

Igazán csodálatos esetről ad hírt püspöki-i levelezőnk. Egy ottani parasztagda előre megjósolta a halálát. Precizül megmondta a napszakot, az órát, mikor el fog fogyni belőle az élet s a szomorú jövendőjéte pontosan beteljesült. — A „Lélekidomár“-ban, Jókai Mór, a magyar nemzet legnagyobb mesemondójának csodálatos regényében van egy alak, egy átszellemült lelkű, képzelődő leány, aki előre elkészíteti koporsóját, halotti köntösét.

G. Szabó Imre 83 éves, püspöki-i parasztagda már tizenöt évvel ezelőtt megcsináltatta koporsóját s e hosszú idő óta ott volt szobájában, mindig szeme előtt a feketére mázolt memento mori.

— Minek az a koporsó bátyám? — kérdezték tőle az ösmerősei.

— Hogy ne találjon készületlenül a halál — felelte Szabó.

S egy vasárnap, a templom után elmondta mindenkinek, hogy látomása volt. Megjelent előtte az Ur s így szólt: Mához egy hétre magamhoz veszek.

S bizonyos időnkint elbeszélte Szabó, hogy az Isten ekkor és ekkor érte jön.

A faluban kezdtek bolondnak tartani Szabót s már nem is törődtek vele. De Szabó továbbra is csak fantazmagoriáinak szentelte magát. Földje, háza pusztulásnak indult, megkárosították, meglopták uton-utfélen, bánta is ő. Belefeküdt a koporsójába — fejénél, lábánál gyertya égett — behunyta szemét s várta, hogy jönnek érte a többiek.

A múlt héten felkereste összes ismerőseit s elbucszott tőlük:

— Szeptember ötödikén fogok meghalni, — állította mindenkinek előtt a legnagyobb határozottsággal.

Reggel még látták s tegnap délben tényleg élettelenül találták koporsójában. — Olyan egészséges ember volt, mint a makk, nem volt annak semmi baja soha. Azt hiszik, hogy a sok képzelődés ölte meg.

TANUGY.

(—) **Beiratás a tanonciskolába.** Az Arad szab. kir. városi iparos tanonciskolában a jövő tanévre való beiratások szeptember 8-án (vasárnap) délelőtt 8—11 óráig, szeptember 9-én (hétfőn), 10-én (kedden) és 11-én (szerdán) pedig délután 5—7 óráig eszközöltetnek a templom-utcai iskolaépület földszinti termében. A tanoncok a beiratásnál az előző évi iskolai bizonyítványával, ujon felvett tanoncok az ipar-testület által kiadandó felvételi igazolvánnyal kell, hogy megjelenjenek. A beiratásnál minden tanonc 4 korona 20 fillért fizet tandíj, ellenőrző könyvecske, valamint az ő szes iskolai könyvekkel, író- és rajzeszközökkel való ellátás fejében, a 4 korona 20 fillér lefizetése nélkül senki sem iratik be. Felhivatnak a tanonctartó iparos mesterek, hogy tekintettel a 1884. XVII. t. c. 62. §-a, illetve 157. §. a) pontjára, tanoncaikat a mondott időben okvetetlenül beirassák, mert az oktatás szeptember 15-én kezdetét veszi s az ezen ideig be nem irt tanoncok mesterei ellen a törvényes eljárás foganatba fog vétetni. *Az ipariskolai bizottság elnöksége.*

Vizsgálat

az aradi törvényszéknél.

(Kertész dr. panasz.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, szeptember 6.

Lapunk tegnapi számában említettük, hogy Kertész Miksa dr. ügyvéd egy adatokkal terhelt levelet irt Plósz Sándor igazságügyminiszterhez, melyben az aradi törvényszék egy bírása és az ügyészség vezetője ellen panaszodik, elfogultsággal vádolva őket. A levélnek meg lett a hatása, Plósz miniszter, aki nagyon komolyan veszi az igazságügyi szervezet purifikáltságát, rögtön leküldte Imling Konrád dr. kuriai bírót. Imling bíró tegnap és ma aktákból szerzett magának információit.

Megjegyezzük, hogy Kertész dr. nem feljelentést adott be a miniszterhez, hanem egy informatív természetű magánlevelet irt neki, melyben adatok felsorolásával kéri a tapasztalt szabálytalanságok és inkorrektiségek megszüntetését. Kertész azonban nem vádolja a két tisztviselőt olyan dolgokkal, melyek a *büntendő cselekmény* fogalma alá esnek. Az aradi törvényszék két tagjának eme magántermészetű megvádolásából azonban nem lehet általánosításokat levonni, s különben sem oly mélyreható a vád, hogy ebből mindjárt az aradi igazságszolgáltatás csődjére lehetne következtetni. Szépséghibák ezek csupán, melyeknek megszüntetése azonban az aradi bíróság teljes intaksága érdekében fölülte kívánatos. Ezért aztán Kertész Miksa eljárását oly szemüvegen keresztül kell nézni, hogy Kertész panaszja nem irányult sem X. bíró, sem Y. ügyész személye ellen, hanem a levél tisztán azért íródott, hogy ezek a visszasságok megszűnjenek. Imling Konrád még nem fejezte be a vizsgálatot. Az eredményről jelentést fog tenni a miniszternek.

A Kertész dr. leveléből közöljük azokat a részeket, melyek a tisztviselők szabályellenes ténykedésére vonatkoznak.

Nem látszik ellogulatlannak a Szellefele bűnügyekben a kir. ügyészség vezetője, aki hatalmi körének sulyával nehezedik ügyésztársaira és kerékkötőként szerepel szabad cselekvéseikben. Elfogultságát azon okra vezetem vissza, hogy Szellenek önmagát egy tőle kért szivességgel lekötöztetettjévé tette, melyből folyólag nem járhatott el vele szemben olyan szabadsággal, mint azt esetleg a dolog természete megkívánta volna.

Báró Wasmer feljelentésére Szelle ellen uszoravétség miatt a vizsgálat elrendeltetett. A vizsgálat elrendelése ellen Szelle felfolyamodással élt a kir. törvényszék vádtanácsá-

hoz. Ezen felfolyamodásban Szelle az ügyészt élesen bírálta. Ekkor az ügyész a vádtanács elöadójától a felfolyamodást elkérte, azt két hónapig magánál tartotta és azután Szelle által a felfolyamodást visszavonatta. Ilyen és egyéb eset után — uymond a feljelentés — a kir. ügyész sem látszik ügyész és bírótársai előtt sértetlennek lenni.

A purifikáció nehéz munkája csak teljesen érdektelen egyének által vihető keresztül; Különbben az igazságért harcolóknak betörök a fejét és a gonosz diadalmaskodik. Nagyméltóságodnak bölcs intézkedésében bizom vagyok a nagyméltóságú Igazságügyminiszter urnak mély tisztelettel

legalázatosabb szolgája

Kertész Miksa dr.

ügyvéd.

Ezek azok az adatok, melyeket Kertész leveleiben felhoz. Hogy mennyit talált ebből Imling Konrád dr. beigazoltaknak, mindeddig még nem került a nyilvánosság elé.

A becsületbíró.

(A 100 aranyos Teleky-díjjal jutalmazott szomorujáték 4 felvonásban. Irtá: Zivuska Jenő. A Nemzeti színház mai premiéréje.)

Budapest, szeptember 6.

Régen keltett pályamű olyan nagy feltűnést, mint a „A becsületbíró“, a melyről a több, mint két év előtti pályázat után Rákossi Jenő olyan magasztalólag irt, hogy az idegenszerű Zivuska név egyszerre a legismertebb lett az irodalomban.

Erről a legújabb drámairól tudni kell, hogy fiatal erdész és két év előtt még valamely határszéli erdő sűrűt járta a legsötétebb ismeretlenségben. A becsületbíró akadémiái sikere egyszerre reá irányította Darányi miniszter figyelmét és Darányi, a kiről kövesen tudják, hogy poetikus lelke van és a legrajongóbb idealisták egyike, azonnal felhozatta a miniszteriumba. Zivuska azóta a fővárosi életet tanulmányozta és csendesen, szorélyen várta pályaművének a színrehozatalát.

Ez végre ma megtörtént. Es tegyük mindjárt hozzá, hogy érdemes, tehetséges embert juttatott sikerhez, sőt talán diadalhoz. De ezt ma még eldönteni nem lehet. De a közel jövő megmutatja.

A darab a XVI-ik században játszik egy olasz városban.

Visconti (Ivánfi) leánya, Brigita (Hettyey) menyasszonya Francesco tanácsosnak (Mihályfi), a ki forró szerelemmel van arája iránt. Francesco tetőtől-talpig becsületes férfiú, a kinek sok irigye és vetélytársa van. Ezek között Bálint (Gyenes), Brunó (Dezső) és Lorenzó (Mészáros). Különösen pedig Bálint, a ki Brigita kezére is vágyik, annak ellenére, hogy Nátán (Szacsvey) a zsidó kereskedő leányának Thirsának (Török Irma) titkon megesküdt férje.

Nátán elpanaszolja Francesconak, hogy nem minden ember karakter, a ki annak látszik. Ime Leturio, az ünnepelelt hős és dalia, a tekintélyes patricius 100 aranyat lopott ki a pénztárából a szeme láttára. Francesco ezt lehetetlennek tartja, de Nátán megesküszik és Francesco többé nem kételkedik a becsületes zsidó szavában.

Viscontinál táncestély van és a mikor Brigita egyik táncát Leturióknak igéri, Francesco megborad és tiltakozik ellene. Tanuja a jelenetnek Bálint és Bruno, a kik ingerkedve kipattantják Francesco gyanuját. Leturió, a kit a színpalak előtt nem láttunk, a vádra megöli magát, Francescot mégis a bíróság elé idézik, hogy feleljen a vádjaiért. Francesco Nátán zsidóra hivatkozik, a kivel azonban Bálint el-

hiteti, hogy Francesco az ő leányának, Thirsának a kedvese. Miután azonban az elvetemült ember, a ki legjobban tudja, hogy vádja hazug, hiszen ő férje Thirsának, a ki rajongással szereti őt, mégis valószínű gyanuokokat tár elő, Nátán a bíróság előtt nem vall Leturio ellen és ezért Francescot száműzetésre ítélik.

Francesco lelkében megrendülve nagy viharban hajóra akar szállani, a midőn meglátja, hogy Bálint, gyűlölt eilensége arájának udvarol. Hirtelen dühében leszurja vetélytársát Nátán háza előtt. Thirsa látva ezt, kirohan és férjét átkarolva segítségért kiált.

Ekkor tűn k ki, hogy Bálint esküdt férje Thirsának. Nátán megrendül és a bírósághoz fut, a hol Francesco újból jelentkezik.

— Most már itéljete el, mert valóban ötnős vagyok. Nátán bünbánólag felfedi Leturio bűnösségét, tolvajlását és kegyelemért esd Francescot számára, a kit azonban a gyilkosságért halálra ítélnék.

A börtönben pedig mérget eszik épen akkor, a mikor a bíróság előtt kiderül az ő ártatlansága és Bálint bűnössége. Végső szava az, hogy kegyelmezzenek meg a zsidónak, mert az ártatlan.

Es Nátán ajka ily axiómára fakad:

— Ne gyűlölkedjetek ön emberek, hiszen olyan rövid az élet, hogy azt eikeseríteni a legnagyobb bűn és vétek. Szeresséte egymást s ezzel Istennek tetsző cselekedete müvelte.

A darabnak határozottan nagy hatása volt. Szacsvey, Mihályfy és Török Imre erejük legjavát nyujtották, hogy a fiatal szerzőt sikerhez juttassák, a mi sikerült is nekik.

Bedthy László, a fiatal igazgató mindent elkövetett, hogy a fiatal magyar szerző első kísérlete méltó keretben kerüljön színre és ezért elismerés illeti őt.

Gondossága és buzgósága legfőbb garanciája a Nemzeti színház újabb fényes korszakának.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Ocska brigadéros, bohózat.
Vasárnap: Délután: Csikó, népszínmű. Hato: Ocska brigadéros, bohózat.

* **A repülő balett Aradon.** A színházi iroda a következő jelentést adja ki: A híres repülő balett, mely a párisi világkiállítás egyik nevezetes láttnivalója volt s azóta a világ minden világvárosát diadallal járta be, a jövő héten Aradra érkezik s néhány előadást tart a színpadon. A balett társaság vezetője Heidenreich volt berlini színgazgató. A repülő balett nem tévesztendő össze a többi e nemben foglalkozó társaságokkal, mert ez az igazi és valódi, amely Párisban működött. A repülő balett most érkezett vissza oroszországi körutjából s ezuttal elsőnek Aradot szemelte ki. A társaság ugy a főváros, mint több nagyobb vidéki városban játszott már óriási siker mellett.

* **Ocska brigadéros.** Feld Mátyás mulatságos bohózatát mutatja holnap be az aradi színtársulat. A darabot, mely hatásos kuplék, indulók és táncokban bővelkedik, a budapesti városi színpadon negyvenszer adták.

* **Fedák Sárj és Leszkay. M. H.** ban olvassuk: Egy esti lap azt irta mai számában, hogy Fedák Sári a jövő év október 1-én megvált a Népszínházról és már el is fogta Leszkay ajánlatát és új szerződés alá írt. A szerződés évi huszonötezer korona tiszteletdíjat biztosít Fedák kisasszonynak. Egy munkatársunk előtt Leszkay András erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Mit se tudok a dologról és azt hiszem, hogy ez a hír csak aféle „szelid nyomás“, mert — mint hallom — Fedák kisasszonynak differenciái vannak Porzsoló igazgatóval. Én nem szándékozom az ilyen „szelid nyomásokban“ részt venni sem Porzsolóval, sem más

kollégákkal szemben. Szóval: Fedák Sárival szerződésről nem beszéltem; de egyáltalán nem beszéltem vele már féltve.

Fedák Sári tehát nem tagja a Magyar Színháznak. Leszkay András, a Magyar Színház új igazgatója egyébként már megkezdte működését. Tegnap volt az első próba *Békassy Ferenc*, az új karnagy vezetésével, a Szerecsencsillag című angol daljátékából. Ez lesz az új vezetés első ujdonsága, a fő nő szerepben *Szojer Ilonkával*.

* *Inkey Gizella Szegeden*. *Inkei Gizellát*, aki az idő szerint még a Magyar Színház tagja, dr. *Janovics Jenő*, a szegedi színház igazgatója, három évre szerződtette.

Gyilkos merénylet Mac-Kinley ellen

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 6

Sehol a világon, semmiféle országban nem terem annyi gonosztevő, mint Amerikában. Itt van a gyilkosok és rablók házája. Itt született meg az anarkizmus és innen kerültek ki az Umberto és más fejedelmek gyilkosai. Itt élnek a pattersoni vérengzők.

Az amerikai köztársaság elnöke tehát mindig és örökösén életveszélyben forog, mert az anarkisták szemében mindig szálka volt a jogar, adta ezt a születés, vagy a választás.

Ilyen körülmények között nem csuda, hogy az Egyesült-Államok elnöke, *Mac Kinley* nap-nap mellett kapott fenyegető leveleket. Százféle alakban ígérték neki a halált az anarkisták s most látjuk egy késő éjjel érkezett táviratból, hogy az anarkisták be is tartották ígéretüket.

A szűkszavú távirat így szól:

New-York, szeptember 6. Mac Kinley elnök ma meglátogatta a buffaloi kiállítást, melyet egész Amerika rendezett. Az elnök személye körül óriási népcsoport támadt. Egyszerre a néptömegből kivált egy ember, odaférfközött az elnökhöz és egy revolverből kétszer rálőtt Mac Kinley elnökre. Mind a két golyó az elnök hasába fúródott. Mac Kinley a lövések folytán össze-rogyott. Az elnök sebesülése valószínűleg halálos.

Mac-Kinley igazi államférfiu volt, ki minden tehetségét és lelkének egész melegét Amerika boldogulásának szentelte. A hazájáért való rajongásának adott a mai napon is kifejezést abban a beszédben, melyet a buffaloi panamerikai kiállításon mondott el, s melyet követőleg leterítette őt a gyilkos golyója. A beszédben az Egyesült-Államok példátlan virágzására utalt.

— Termelőképességünk — mondotta egyebek között — annyira kifejlődött, termékeink oly számosak lettek, hogy sürgősen foglalkoznunk kell azzal a feladattal, hogy több piacot szerezzünk magunknak. Nem szabad magunkat azzal áztatnunk, hogy mindent el tudunk adni és semmit vagy csak nagyon keveset kell vevnünk. Vevőinktől kellene vásárolnunk azokat a termékeket, a melyeket iparunk és munkánk kára nélkül használhatunk. A reciprocitás természetes következménye csodálatos ipari fejlődésünknek, a melyet politikánk most már erős alapra állított. A mit hazai fogyasztásunkon felül termelünk, azt külföldre kell küldenünk. A gazdasági zárkózottság korszaka már a múlté. Kereskedelmünk kiterjesztése sürgős problémává lett. Gőzhajóforgalmunk nem kielégítő. Közvetlen járatoknak kellene lenni az Egyesült-Államok keleti partvidékei és Dél-Amerika között. A kor egyik követelménye, hogy gőzhajókat járassunk azok-

nak a fogyasztó piacoknak a kikötőibe, a melyeket eddig ritkán érintettek hajóink. Kereskedelmi tengerészetünket buzdítanunk kell, több hajónak kell járnia amerikai zászlóval és ezeket a hajókat amerikaiakkal kell építtetnünk, amerikai legénységgel felszerelnünk és tulajdonosuk Amerika kell, hogy legyen. Ki kell építenünk a panamai csatornát és a Csendes-óceáni kábel lerakását nem szabad tovább halogatnunk.

Mac Kinley Vilmos szül. *Nilesben* 1844-ben. 1861-ben mint közvitész egy önkéntes ezredbe lépett s a polgár háború befejezésével mint őrnagy lépett ki a hadseregből. Tanulmányait folytatván, ügyvéd lett. Azóta tevékeny részt vett a közéletben, különböző hivatalokat viselt s 1877-ben a köztársasági párt által a kongresszusba választott. 1893-ben Ohio állam kormányzójának választották; majd elérte a legnagyobb tisztességet, mely egy polgártérhet: az Egyesült Államok elnökévé választották meg.

SPORT.

+ Az „Aradi Torna-egyesület“ választmánya f. hó 7-ikén d. u. 4 órakor a lyceumi tornacsarnokban ülést tart. *Tárgysorozat*: 1. A torna és záró évad megnyitása. 2. Nagy Sándor titkár a művezetőnek betegsége miatt fél-évre való szabadságoltatása és helyettesítése. 3. Folyó ügyek. 4. Indítványok. Ezen kívül több fontos ügy kerül napirendre, miért a választmányi tagok, minél nagyobb számban való megjelenését kérik.

A király Zircen.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Zirc, szeptember 6.

A király ma reggel 7 órakor kíséretével kilovagolt *Hajmáskérre*, ahol egy omeivényről nézte végig a folyó hadgyakorlatokat. A királynak a táborban való megérkezését egy ballon kaptivról jelezték.

Az emelvénytől balra az új ágyuk voltak felállítva, s a próbálások eredményét a ballon-kaptivról jelezték.

Délben a király, miután a látottak felett teljes megelégedését fejezte ki, visszatért a zirci kolostorba, hol udvari ebéd volt.

Ő felsége 8000 koronát küldött: kiosztás végett *Fenyvessy* főispánhoz, melyből 600 koronát Zirc szegényei, 400 koronát a tüzoltóegylet és 2000 koronát az Erzsébet-kórház kapott.

A király mostani veszprémmegyei látogatására nagy előkészületeket tett úgy a vármegye, mint pedig a zirci apátság is. A merre ő felsége a lövőgyakorlatok színhelyére megy, *Aplony*, *Rátóth* községeig, onnan pedig *Hajmáskérig* és *Ösküig*, az utakat teljesen újra fedték és jó karba helyezték.

A munkálatokat már közel két hónapja, hogy megkezdték, mert két helyen egész új utkáztatás vált szükségessé. Igen nehéz munkát végzett ezzel a vármegye, mert aratás idején nehéz volt a kellő munkaerőt megszerezni, úgy, hogy több munkást a szomszéd-vármegyéből kellett rekvirálni. A munkálatokat a veszprémi államépítészeti hivatal vezette *Kolozsváry* megyei alispán felügyelete alatt.

Zircen is már hetek óta tatarozták a csinos kis bakonyi város házait, és első sorban az impozáns szép kolostort, mely a 18. század elején épült és barokk-stílusban épült templommal van egybeépítve. Ő felsége lakosztályát a kolostor déli részén rendezték be, mely kizárólag ő felsége személyes használatára öt szobából áll.

Az épület főhomlokzatának első emeletén, a bejárat feletti „császár-termet“ a hozzátar-

tozó szobákkal *Ferenc Ferdinánd* főherceg számára rendezték be, a kolostor első emeletének templom-felőli részét pedig *Frigyes* főherceg, *Beck* báró tábornagy és *Kropacsék* tábornok foglalják el.

A kolostor második emeletét teljesen a ciszterciták remek könyvtára tölti be. A kolostor legelső tagolatában csak *Vajda Ödön* zirci apát lakik. Két szobát különben itt is az udvar számára rendeztek be, míg a rend tagjai mindnyajan kiköltöztek a kolostorból. A díszítő-munkálatok befejezését nagyon hátráltatta az eső, mely különösen tegnap egész nap esett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Névtelen-asztaltársaság tagjai tisztelettel meghívotnak szeptember 7-en este a Csermak-féle vendéglő helyiségben tartandó értekezletre.

(*) Az Erzsébet Jótékony asztaltársaság szombaton este a Mirtl-féle vendéglőben rendezetett értekezletet tart, melyre ez uton is meghívja a t. tagokat az elnökség.

Imling Konrád

az adóhivatalban.

(Szelle ellen kibocsátották a körözőlevelet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 6.

Imling Konrád, a hirneves jogtudós, jelenleg Aradon időzik. A *Szelle* ügyből kinőtt affér hozta őt Aradra. Az igazságügyminiszter küldte le. Megbízatásának természetét már ismertettük s ismertetjük ma is lapunk más helyén.

Imling Konrád úgy látszik a purifikáció pallosával jött le Aradra.

Mikor *Plóss* Sándor elfoglalta miniszteri székét, programjában nyíltan nem hangoztatta az igazságügyi szervezet purifikációját, de programmon kívül annál szívósabban és erélyesebben végzi ezt.

Hogy most *Imling Konrád* Aradra jött, egy igen érdekes dologgal számolhatunk be.

Imling Konrád dr. ma délelőtt elment az aradi adóhivatalba és ott a legapróbb részletekkel megmutattatta magának az aradi igazságügyi tisztviselők fizetési könyveit.

Följegyezte mindazoknak az aradi igazságügyi tisztviselőknek a neveit, kiknek fizetése le van foglalva.

Ez mutatja a miniszter álláspontját, ki ebben az ügyben legszigorubbán jár el s aki a birói függetlenséget féltékenyen őrzi. Nem tudjuk, hány tisztviselőnek a neve került ily módon az *Imling Konrád* noteszkönyvébe, de az bizonyos, hogy talált ilyen neveket.

Evvel az esetből kapcsolatosan említjük meg, hogy *Szelle* ellen *Ribiczey* Ferenc helyettes vizsgálóbíró, aki *Nyíró* távollétében utóbbi helyettesíti, még a tegnapi nap folyamán kiadta a köröző levelet. Ezt a körözőlevelet a „Rendőri Közlöny“-ben is közzé fogják tenni. Azt, hiszik, hogy *Szelle* ügyvédje értesítése folytán haza fog jönni. Ez azonban nem bizonyos, mert lehet, hogy *Szelle* már úgy távozott el, hogy soha többé vissza nem jön, s talán már új hazát is talált magának, a hol a magyar büntető törvénykönyv paragrafusaival nem lesz baja. Szelle most ezidő szerint nincs szükség Aradon. A mi vagyona ingatlanokban még itt van, azt a felesége, *Fischer* Margit ép úgy pénzzé teheti, mint ő. Ha azután értékesített mindent, nem lehetetlen, kimegy ő is a férje után.

A *Szelle*-féle csődügy most valószínűleg stagnálni fog. *Szelle* ugyanis megfélebbezte a csődbíróságot azon végzését, melylyel *Szelle* csődmegszüntetési kérvényét elutasította. A fe-

lebbezés folytán a csődügy összes aktái a táblához kerülnek. *Schartner* Sándor dr. csődbiztos ma küldötte el a terjedelmes aktacsomagot Nagyváradra.

A felszámolást és az árverést ez a felebbezés azonban nem hátráltatta. Az árverést szeptember 11-én megtartják.

Október 17-ére pedig újabb felszámolási határidőt kaptak azok a bejelentők, kik augusztus 15-ike után jelentették be követeléseiket. Az erről szóló végzés így hangzik:

Végzés.

Vb. Szelle József elleni csődügyben Herstein Károlynak 400 korona iránt 12429—901 szám alatt; 2. Dr. Kelényi Imrének 1109 korona 81 fillér iránt 12425/901 szám alatt a bejelentési határidő után érkezett bejelentéseire az 1881. XVII. t. c. 143. §-a értelmében leendő felszámolására határnapul 1901. évi október hó 17-ik napjának d. e. 9 órája ezen kir. törvényszék 74. számú helyiségebe kitűzetik, és ahhoz a bejelentő tömeggondnok és közados ezen végzés kézbesítése után a csődhitelezők pedig hirdotvényileg megidéztetnek.

Felhivatik ennél fogva a tömeggondnok, hogy az egyide üleg kézbesített hirdetményt a Budapesti Közlönyben egyszer haladéktalanul tésese közzé, az ennek megtörténtét igazoló lappéldányt pedig a kitűzött tárgyaláson mutassa be.

Aradon, 1901 évi augusztus hó 28-án.
Kir. trvszék mint csődbíróság.

Dr. Schartner

kir. törvényszéki bíró
csődbiztos.

HIREK.

Letartóztatott bankpénztáros.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 6.

Még júniusban történt, amint akkor meg is írtuk, hogy az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága feljelentést tett a rendőrségen, hogy a terézvárosi fiókosztályában, az Andrassy-ut és Váci-körut sarkán, 11 ezer 938 korona 95 fillért elsikkasztottak.

A hiányt június hó 27-én fedezték fel és a rendőrség nyomban megindította a vizsgálatot. A gyanu *Lamotte* Vilmos, budapesti születésű 35 éves pénztárosra irányult, aki a terézvárosi fiókban volt alkalmazva. A kihallgatás során *Lamotte* kézi könyvével azt bizonyította, hogy a hiányzó pénzt tévedésből kifizette.

Június 27-én egy *E. J.* betűs takarékpénztári könyvre 120 korona 55 fillért kellett volna kifizetnie és e helyett 12 ezer 55 koronát fizetett ki. *Lamotte* a sikkasztás vádjára annyira megtörte, hogy a vizsgálat megindítása után pár napra öngyilkosságot kísérelt meg. Hernáducai lakásán vizipuskával a szájába lött. Súlyos sebével a Rókus-kórházba került, ahol két hónap alatt teljesen felgyógyult. A rendőrség tegnap a felgyógyult pénztárost letartóztatta és átkísértette az ügyészséghez. A rendőrség nem tudta megállapítani, hogy ki volt az, aki *E. J.* betűs takarékpénztári könyvvel a 120 korona 55 fillér helyett 12.055 koronát vett fel tévedésből.

— Személyi hírek. *Vásárhelyi* Béla főrendiházi tag, az aradi és csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója, *Bohus* Zsigmond br., *Bohus* István br. főrendiházi tagok és *Fábián* László nyug. főispán holnap Makóra utaznak, hogy az ottani kiállítást megnézzék.

— László főherceg emléke. Ma van a hatodik éve annak a szomorú eseménynek, hogy *László* főherceg, *József* főherceg ifjabbik fia, az ágyai erdőben kapott sebébe belehalt. A szomorú évforduló alkalmából ma reggel, —

mint Budapestről jelentik — *Kanter* Károly, a királyi palota apátplébánosa, gyászmisét mondott a várbeli Szent István-templomban, a hol nagyszámú résztvevő közönségen kívül testületileg jelentek meg József főherceg udvarának tisztviselői.

— A képviselőválasztás Aradon. Az országos képviselőválasztások idejét, mint félhivatosan jelentették, október elsejére tűzte ki a kormány; október 10-ikén befejeződik az alkotmányos küzdelem. Arad az első városok közt lesz, melyekben mindjárt az első napon ejtik meg a képviselőválasztást. A legnagyobb valószínűség szerint október elsején, kedden választ az aradi szavazó polgárság.

— Az Aradi Polgári Takarékpénztár felszámoló bizottsága legközelebb közgyűlésre fogja összehívni a részvényeseket, hogy jelentést tegyen eddigi működésének eredményéről s tiszta képet adjon a pénzügyi helyzetéről. Mint halljuk, rövid idő múlva már a betétek harmadik részletét is kifizetik a felszámolók. A felszámoló bizottság sikeres működés tudatában számolhat be a közgyűlésnek, a melynek teljes oka lesz a felszámolók sáfárkodásával megelégedni, mert értesülésünk szerint a takarékpénztár s általában a részvényesek ügye kedvezően alakult.

— A vasutasok s a miniszter. Jogos kétkedéssel fogadtuk azt a hírt, mely tegnap a vasutasok kívánságainak teljesítésére szükséges nyolc millió korona megadásáról, mint már befejezett tényről szólt. Ma a félhivatalos *M. Nemzet* a következőket jelenti:

Az államvasuti tisztviselők helyzetével minduntalan foglalkoznak a sajtó orgánumai. A felmerült kombinációkkal szemben illetékes helyről arról értesülünk, hogy *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter tényleg gondot fordít az államvasuti tisztviselőkre, helyzetük javítása érdekében meg is indította a szükséges előmunkálatokat, ám bizonyos az is, hogy az ügy még csak az előmunkálatok stádiumában van s ennek folytán minden ezzel ellenkező hír önkényes kombináció.

Bár ez a kommuniké cáfolata egyrésztől a nyolc millió megadásáról szóló hírek, — másrésztől örvendetes megerősítése annak az értesülésnek, hogy illetékes helyen a vasutasok kívánságainak lehető teljesítését tervezik.

— Makó új vasútja. Néhány nap múlva — mint a Makón megjelenő *Maros* című lapban olvassuk — Szegeden értekezetlet lesz, amelyen eldöntés alá kerül a hódmező-vásárhely-makó nagyszentmiklósi vicinális vasut ügye. Az érdekeltség már aug. 10-én tartott ez ügyben tanácskozást és az akkor hozott határozat arra enged következtetni, hogy egyhangulag az építés mellett fog az érdekeltség határozni, még pedig azzal a kikötéssel, hogy az építést még ez évi október hóban kell megkezdeni.

— Vilma királynéről. Hollandiában már minden előkészületet megtettek a királynő örvendetes családi eseményének bekövetkeztére. Természetesen az egész ország óhaja, hogy a királynőnek fiu gyermeke szülessen. Egész Hollandiában nagyban fabrikálják a különböző ajándékokat az újszülöttnek s érdekes, hogy az összes ajándékok mind fiugyermekeknek készülnek.

— Hieronymi jelöltetése. A *P. H.* mai számában olvassuk, hogy a *dunapataki* választókerület szabadelvűpártja *Hieronymi* Károlynak ajánlja fel a mandátumot.

— Fejedelmi hozomány. Szombaton esküszik Varsóban örök hűséget *Czartorszki* Ádám herceg, *Krasinska* Luiza grófnőnek. A grófnő olyan hozományt kap, amely ritkítja párját. Hetvenegy lovag vár, 18 különböző helyen lévő

nagy birtok, egy csomó bánya, számos gyár és ipartelep képezi hozományát. Czartovszki szintén szép vagyona van, s így a fiatal párnak, egy darabig legalább lesz mit aprítani a tejbe.

— Schwemmerék csőd előtt. Özv. *Schwemmer* Emánuelnének a Hunyady-utcában virágzó pártiáru kereskedése volt, melyet Schwemmer Adolftól vett át. Schwemmer Emánuelné aztán elköltözött Aradról s egy csomó adósságot hagyott hátra. *Zerner* Miksa bécsi kereskedő most egy 850 koronás követelés behajtásával biztat meg *Kertész* Miksa dr. ügyvédet. Miután azonban ezt az összeget nehéz lesz peres uton behajtani Schwemmeréktől, *Kertész* előreláthatólag csődöt fog kérni a Schwemmer-cég ellen. A cég különképpen feloszlatta üzletét, mert az üzlethelyiség üres és legutóbb a cégtáblát is levették. Schwemmerére a város egy 2990 koronás bírságot is rótt ki, de ezt Schwemmeré még nem fizette meg.

— Megcáfolt pestishír. Egy mai lap azt írta, hogy Baranya-Szent-Lőrincen két utas pestisgyanus tünetek között megbetegedett. Erre vonatkozólag a Magyar Távirati Iroda illetékes helyről a következő értesítést kapta: Baranya-Szent-Lőrincen tényleg leszállítottak egy asszonyt két gyermekével, mert az asszony rosszul lett és hányt. Az orvosok gasztrikus lázt konstataáltak. Fertőző betegségnek vagy éppen pestisnek semmiféle nyomát nem észlelték és semmiféle egészségügyi óvintézkedésre nem volt szükség.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a konstantinápolyi nemzetközi közegészségügyi tanács Csataldában megszüntette a fertőtlenítést, amiből nyilvánvaló, hogy Törökországban is megszűnt a pestis vizsálya.

— A kapitányi hivatal és a mozgó konyhák. A belügyminiszter még a tavasz elején leiratot intézett a városhoz, a melyben mozgó konyhák felállítását figyelmébe ajánlja és kéri eziránt a város véleményét. A mozgó konyhák külföldi városok mintájára, déli időben körüljárják a várost és ételt osztogatnának ingyen vagy igen csekély árért. A tanács az átiratot véleményadás végett kiadta a kapitányi hivatalnak. A főkapitány ma terjesztette be véleményét. E szerint a mozgó konyháknak városi kezelését nem ajánlja, hanem azokat inkább a humanus intézetekre bizza.

— Szerencsétlenség a Boros Beni-téren. Ma este *Baráth* Péter napszámos és három társa a Boros Beni-tér 25-ik számú ház előtt egy három métermázsás márványtömböt akartak egy kocsiról leemelni. *Baráth* nem volt egészen józan s midőn a követ a kocsiból kiemelték, eleresztette azt. A három métermázsás kő *Baráth* lábára esett s a comb felső részénél mind két lábszárt eltörte. A súlyosan sérült embert az első segélyben *Tisch* Mór dr. tb. főorvos részesítette. *Bedő* Árpád dr. ügyeletes rendőrtiszt a szerencsétlent beszállította a kórházba. Életben maradásához nincs remény.

— Burházasság Bécsben. A bécsi Praterben jelenleg egy burtársaság szórakoztatja a közönséget nemzeti szokásaik bemutatásával. Pár hét előtt az egyik bur, névleg *Schäffer* Károly előadás közben lebukott lováról, s oly súlyos sérülést szenvedett, hogy a kórházba kellett szállítani. Itt megismerkedett egy *Kittler* Mici nevű bécsi leánnyal. Az ismeretség következménye eljegyzés volt, majd pedig esküvő. Az esküvő, — mint Bécsből jelentik, igen érdekes volt. A burok mind nemzeti viseletben jelentek meg társuk esküvőjén s rajtuk kívül még óriási közönség jelent meg az érdekes egyházi ünnepélyen. A menyasszony egy bécsi vegyeskereskedő leánya, s ezideig divatárusnő volt. A fiatal párt dr. *Johanny* evangolikus lelkész adta össze hazafias beszéd kíséretében. A beszéd folyamán szóba hozta

a délafrikai háborút s a menyasszonyt hűségre intette, ha férje ismét a harctérre megy.

— **A pomázi merénylet.** A *Beksics* Gusztáv országgyűlési képviselő ellen megkísérlett merényletről hírt adtunk már s elmondtuk azt is, hogy a merényletnek, Nagy Jánosnak életével kellett lakolnia elvetemültségéért, mert menekülése közben a csendőrök agyonlőtték. *Csillag* Artur és *Bernáth* András, így hívják azt a két csendőrt, ki a merénylet lőtte. Egyikük, *Csillag* csendőr így mondja el az esetet:

— Nagyon ismertük Nagy Jánost, volt vele többször dolgunk. Osszeférhetetlen, verekedő ember, a környék rettegett alakja volt és mindenféle gyanus alakokkal érintkezett. Allítólag *anarkista* volt. *Beksics* méltóságos ur följelentésére kerestük már Nagyot, mert az elfogatás elől elmenekült. Tegnap este Békásmegyerrre küldtek ki, hogy a *Medvecky*-féle lopási ügyben nyomozzunk. Amint *Csillag* hegyen megérkezettünk, megpillantottuk Nagyot, aki bennünket észrevéve, futni kezdett. Néhány pillanat alatt értésünkre adta *Benjámint* vasuti őr és *Strölich* András munkás, hogy egy hosszú, éles késsel meg akarta támadni *Beksics*-et, sőt a vonat megérkezésekor felugrott abba a II. osztályú kocsiszakaszba, amelyben *Beksics* ült és magasan tartva a kést, berontott a kocsi belsejébe. De *Beksics* időközben a másik oldalra kiszállt. Nagy erre leugrott és *Beksics* után vetette magát, csak hogy ebben a pillanatban úgy látszik, észrevett bennünket és a vasuti töltésen futásnak eredt. Egy *Szmetana* Ferenc nevű fémgári munkás el akarta fogni, de Nagy kése elől kénytelen volt félreugrani. Nagy a töltésről letért a mezőre és az ott levő mocsaras rész felé tartott. Mellig erő vízben üldöztük. Többször felszóltottuk, hogy álljon meg. Azzal válaszolt:

— Gyertek csak kutyák, lelőlek benneteket!

Es tényleg a sötétben csillogó fegyvert láttunk a kezében. Láttuk, hogy futás közben különböző iratokat dobál a pocsolyába. Ismét kiáltattunk rá, hogy álljon meg. Negyven percig üldöztük. Végre kénytelenek voltunk fegyverünket használni. Társammal együtt lőttünk. Nem találtunk. Ismét lőttünk, ismét reménytelenül, *Bernáth* csendőrtársam ekkor újból lőtt és ezuttal talált. Nagy futott még néhány lépést, majd fölbukott és elmerült a pocsolya vizében. Odaértünk és kiemeltük. Hátulj a derekán ment be a golyó és elől a hasán jött ki. Még élt, amikor a vízből kivettük. Azonnal orvosért küldtünk Békásmegyerrre, ahonnan csakhamar kijött dr. *Polgár* Sándor orvos, akinek segítségével Nagy sebeit bekötöttük. Az orvos rendelkezésére be akartuk vinni a Szent Margit-kórházba, de utközben meghalt. Így tehát csak a holttesttel értünk oda. Megjegyzem, hogy az egész uton tartanunk kellett a veszedelmes embert, mert súlyos sebe dacára is le akart ugrani a kocsirol és menekülni. Közben folyton káromkodott és szidalmazott bennünket. A menekülés közben eldobált iratok közül megtaláltunk egy cselédkönyvet, mely *Zsido* István kurtakeszi születésű egyénre szól és amelyet az udvari szolgabírósg állított ki 1878-ban. Valószínű tehát, hogy Nagy János nem volt a valódi neve és alapos oka lehetett azt eltitkolni. Az esetről már megtettük a jelentésünket.

— **Titokzatos eset.** Még a millenáris kiállítás idején történt, hogy br. *Weissenbach* tabi nagybirtokost, neje, mint közveszélyes őrltet a lipótmezei tébolydába záratta. A nagybirtokon az elmezavar tünetei egyáltalában nem mutatkoztak, sőt a kiállításon művészies chromofa-képeit a zsüri nagy ezüst éremmel tüntette ki. A Lipótmezéről az állítólagos beteg a *Schwarzer*-féle intézetbe került, majd a lipcsei *Thonberg* szanatoriumba. A báró itt is szorgalmasan dolgozott chromo-képein. Az orvosoknak föltűnt a beteg nyugodt viselkedése s beható vizsgálat után megállapították, hogy a bárónak nincs tulajdonképen semmi baja s ki is engedték azonnal. *Weissenbach* rögtön állást is kapott a hamburgi ipariskolánál és mult év november elseje óta szerkesztője a lipcsei „Archiv für Buchgewerbe“-nek. A mult héten a báró három lipcsei törvényszéki orvossal

megvizsgáltatta magát s miután ezek bizonyítványt állítottak ki hogy teljesen egészséges, neje ellen, ki őt, mint őrltet bezáratta, bünvádi följelentést tett. A följelentésben kifejti, hogy neje a tettet csak azért követte el, hogy vagyonának jövedelmét ő maga élvezhesse.

— **Egy báró letartóztatása.** Bécsből táviratozzák: A *Neues Wiener Tagblatt*-nak jelentik Zúrikból, hogy a zúriki rendőrség megkeresésére ma Oportóban letartóztattak egy báró *Rothkirch* nevű embert és egy nőt, aki a báró utitársa volt. *Rothkirch* a berlini ügyészség család és okirathamisítás miatt már régóta körözött, most pedig az a gyanu van ellene, hogy Zúriktól meggyilkolt egy müncheni kereskedőt, aztán egy asszonnyal elmenekült. A bárót éppen akkor fogták el, mikor Oportóban partra szállott.

— **A cigányfejedelem Németországban.** El van árasztva Európa cigányokkal, akik az izetlen reklámokkal, papagályszerű ruhákban és eredeti zamatukból rég kivetkötött muzsikájuk miatt inkább neveltségére válnak már a magyar névnek és zenének, mint dicsőségére. Lapunknak egy német fürdőben, *Heringsdorffon* járt barátja is érdekes dolgot beszél egy magyarországi cigánybandának szerepléséről. A következő hirdetés költötte figyelmét:

Täglich grosses
Ungarn-Concert
ausgeführt von der Magnaten-Capelle
Külüs-Dobi.
Unter der Leitung des Geiger-Fürsten
Pondró József.

„*Külüs-Dobi*“ eddig meglehetősen ismeretlen pontja nagy Magyarországnak, valamint nem hallottuk eddig híret a „fejedelmi“ *Pondró*-nak, akinek volt annyi esze, hogy a „vajda“ szót „Fürst“-nek fordította a némettel. Még jó, hogy a primási méltóságot nem tette egyenrangúvá a hercegprimáséval, mert a németek, úgy látszik, mindent elhisznek felőlünk, csak jó nagy bolondság legyen. A fejedelem ur zenekarának mágnási volta különben a zöld kabátban és elmaradhatlan piros nadrágban és melényben kulminált.

— **Veszedelmes léggömbök.** A párisi „*Académie de médecine*“ tegnapi ülésén *Vallin* orvos érdekes felfedezésről számolt be. — Szerinte ugyanis a gyermek léggömbök igen veszedelmes betegségeknek okozói. A léggömböket a gyermekek éjjelre rendszeren háló szobáikban viszik, s az éj folyamán azokból a gáz, a mely mérges tartalmu, kiszáll és inficiálja a levegőt. Eppen úgy veszélyes a gyermekekre, ha ezen gömböket szájukhoz veszik és felfújják. A szemhez érve pedig erős szemgyuladásnak lehetnek okozói.

— **Sima Ferenc „hivatása.“** *Sima* Ferenc folytatja szentesi lapjában amerikai élményeinek leírását. Utolsó levelében ezeket írja:

„A magyarok vannak itt vagy 50.000-en. Már nem magában Keesportban, hanem a vidéken, de az mind ide tart.

Eddig nem voltak szervezve. Nem volt fejük. Ez lesz az én hivatásom.

Itt ha meghívják egy beszéd tartására, megírom, hogy 40 dollár (200 korona). Lesz benne módom.“

Ime, *Sima* Ferenc megtalálta hivatását a tengerentúl. Népszónok lesz belőle, még pedig busásabb napidíjak mellett, mint amennyit a t. Házban tartott szónoklataiért kapott. Amerika hallott már valamikor nagy magyar szónokot, csak hogy ezt *Kossuth* Lajosnak hívták és nagy szónoklatának varázserejét nem fordította arra, hogy a szegény népet megkárosítsa. Tegyük fel *Sima* Ferencről, hogy ő is jóhiszeműleg fogja fel a „hivatását“ és ha már nem gondoskodunk mi arról, hogy legyenek emberek, akik amerikai honfitársainkat megtartsák a magyarságnak, megszálja a jó szellem *Sima* Ferencet és hasznára lesz a távolban élő honfitársaknak.

— **Villámcsapás a villamosba.** Szabadkáról írja tudósítónk: Tegnap este 6 óra felé fekete

felhők tornyosultak a környék felett. Villámlás villámlást ért, sűrű zápor hullott s több helyen le is csapott a villám. Egy helyen a villamvasut kocsiába, másutt a villamos vezetékbe. Az ötös számú villamos kocsi robogott ki *Palics* felé a nagy viharban. Eppen az első parkbejáráshoz ért, ahol, ha utas van, feltételesen megszokott állni. Minthogy most utas nem volt megállás nélkül akart tovább menni. Abban a pillanatban azonban, mikor az izolatoron gurult végig a levezető rud kereke, a villám irtozatos dőrejjel csapott a kocsi elejébe. A kocsi vezetőt hátralökte az ajtóig s itt csak pár pillanat eltelté után tört magához, de az egész teste el volt zsibbadva. A vezető mellett álló rendőr még ekkor is meredten bámult maga elé. A villám a kocsi tetejéről letört egy darabot s azt röpitette nagy erővel a rendőr fejéhez. A kocsi a villámcsapásra megállt s az utasok ijedten ugráltak le róla a nagy sötétségben. Csak akkor szálltak fel a kocsira, mikor a félelmes villámcsapás által keltett ijedtség elmúlt.

— **A császár óhaja ellenére.** Berlinből jelentik, hogy *Kaufmann* városi képviselőt, a kit a császár legutóbb, a mikor polgármesterré választották, nem erősített meg ez állásában, *imét jelölték*. *Kaufman* kijelentette, hogy a jelölést elfogadja. Valószínű, hogy *Kaufman* ezuttal egyhangulag fogják polgármesterré választani a császár egyenes óhaja ellenére és így a konfliktus Berlin városa és a császár között még inkább ki fog élesedni.

— **Az angol udvar nyaralása.** VII. Eduárd király, mikor még walesi herceg volt, számos olyan dolgon tultette magát, a melyeket most számba kell vennie. A fesztelen globe-trotter életnek bizony most vége. VII. Eduárd nyaralása különben két részre oszlik. Első az évenként szigoruan és rendszeresen betartott kura, a mely egyrészt egészsége kedvéért szükséges, másrészt pedig pihenőre és tüdülésre a rettentő forró nyár miatt, melyen az idén terhes ceremóniák közepette Londonban kellett végigizadnia. Ez idő szerint Homburgban, ezen a német fürdőhelyen tartja a kurát a király. Inkognitóban él ott meglehetősen visszavonultan s főként a kíváncsi toladóktól óvakodik. Ebben a részben nem is igen lehet panasza, mert a német fürdővendégek általában sokkal tapintatosabbak az angoloknál, a kik kíváncsiságának semmi sem szent. Visszavonultságát csak barátainak látogatásai enyhítik, a kik közül leggyakrabban fordul meg Homburgban a *Cambridge-i* herceg, *Tife* hercege és mások. A homburgi periódus után az angliai és skóciai vadászatok időszaka következik. A vadászatok során ellátogat a király néhány főuri kastélyba is, a melyekben ebből az alkalomból pesze nagy ünnepek esnek. Közben mindenfelé a legföltékenyebb óvatossággal veszik körül a titkos rendőrök ő felségét. VII. Eduárdot azonban semmi sem ingerli inkább az ilyen felügyeletnél s kérélen kopóin gyakran fog ki úgy, hogy nekiéreszti automobilját s faképnél hagyja gyöngévétágu biciklis detektívjeit. Az angol rendőrségnek t. i. nincsen még automobila. Az automobilozás különben nagyon kedves szórakozása VII. Eduárdnak. Ő is, *Alexandra* királyasszony is sűrűn rándulnak ki rajta s ilyenkor a porvédő rengeteg szemüveg alatt teljességgel lehetetlen ráismerni a felséges párra. Az ősz tulnyomó részét Skócia után *Sandringham*-ben tölti a királyi pár. A szórakozás itt főként az automobilra szoritkozik, melylyel *Alexandra* királyné is mesterien bánik. A mi különben a királynét illeti, ő vakációja első felét *Dániában* tölti szüleinél. A fesztelen családi körbe roppant örömmel tér meg esztendőről-esztendőre, az eti-

quett-es angol udvari élet után. Sandringham-ban aztán automobilezik s kertészkedik, mert szenvedélyesen szereti a virágokat. — Mint Marie-Antoinettenek Trianonban, neki is van Sandringham-ban egy kis majorja gyönyörű tehennel. Teheneinél is jobban szereti azonban a felséges asszony bársonysima szőrű kis fekete kutyáit. A sandringhami életet fogadások, ünnepek élénkítik meg. A Buckingham-palotába csak akkor vonul be innen az udvar, amikor lehull az első dér.

— **A fixirozott főhercegnő.** Különös jelenet történt nemrég Ischlben, a színházban, egy előadás alkalmával, a melyen több főherceg és főhercegnő is jelen volt. Az egyik felvonás közben egy hölgy, a ki földszinten ült, látcsővével huzamosabb időn át nézte *Erzsébet* főhercegnőt, a ki az udvari páholyban volt. A hölgy javában elmerült a nézésbe, mikor hirtelen oda lépett hozzá egy polgári ruhába öltözött ember és felszólította, hogy fordítsa látcsővét másfelé. „Nem járja — ugymond — hogy valaki egy főhercegnőt fixirozzon.“ A hölgy mit tehetett mást? Kikeresett magának egy más valakit és azt nézte.

— **Egy színész tragédiája.** Szegeden — írja tudósítónk — hosszú ideig ünnepelte a színházi közönség Kiss Ferencet, aki *Nagy Vince* társulatának volt a baritonistája. Kiss Ferkó volt a szinpadai neve a jeles énekes színésznek, aki utóbb Borsodmegyéni volt alkalmazva, mint közigazgatási irnok. Most 51 esztendőskorában, elborult a boldogtalan ember elméje. A lipótmezei elmeorvosintézet igazgatósága értesítette a szegedi árvaszéket, hogy Kiss Ferencet megfigyelés végett fölvetve, egyben kéri, rendeljen ki gondnokot az „irnok“ részére. A hatóság közölni fogja a lipótmezei intézettel, hogy Kiss Ferenc felesége: *Répási Katalin* színésznő Kolozsvárott élt, fia pedig ugyanott joghallgató. Ez a szomorú hír bizonyára fájó visszaemlékezést idéz föl azok lelkében, akik nem is oly régen gyönyörködtek Kiss Ferkó szép hangjában és igaz szívből tapsoltak neki.

— **Mulatságos tévedés.** A párisi világkiállítás alkalmával egy fiatal spanyol ismeretséget kötött egy szép gyönyörű párisi nővel. A fiatalok jó ideig együtt éltek, midőn azután a férfi azt ajánlotta, hogy esküdjenek meg, akkor a nő megszökött. A hevesvérű spanyol sokáig kereste a szökevényt, de nem találta meg egész az elmúlt hétig, midőn az utcán találkozott vele véletlenül. Kérni kezdte a férfit, hogy térjen vissza hozzá, s midőn a nő vonakodott, oly erővel ütötte arcát, hogy a földre rogyott. Ebben a pillanatban haladt arra egy markos férfi, ki látta a brutális esetet, mire odarohant s a fiatal spanyolt a falhoz vágta, a nőt meg felakarta segíteni a földről. Most egyszerre érdekes fordulat állott be. Alig pillantotta meg a férfit az uton fekvő nő arcát, egy mérges pillantással visszadobta a földre, oda szaladt a spanyolhoz s kalap levéve így szólt hozzá:

— Igen kérem, sziveskedjék folytatni s ezer bocsánatot kérek a közbelépésért, tévedtem.

A spanyol bámult a hirtelen fordulaton s kérdezni kezdte az okát, mire az idegen férfi elmesélte, hogy az a nő, az ő különvált élő törvényes felesége, ki két kis gyermekét hátra hagyva megszökött tőle. Most már értett a spanyol mindent.

— **Szerelmeskedő bucsusok.** A mária-radnai bucsujárás bizonyára felejthetetlen marad egy sátoralja-ujhelyi asszony előtt, ki ma az aradi rendőrség előtt állott véresen össze-vissza zuzott testtel. Az asszony keserves sírás közben adta elő panaszát. Ma éjjel érkeztek Mária-Radnáról Aradra s Gájban akartak meghalni, hogy reggel utjukat tovább folytassák S.-A.-Ujhelyre. Férje Gájba érkezés után egy korcsmába ment, hol rövidesen összebarátkozott egy rendőri felügyelet alatt álló nővel. A férfi nagyon erősen udvarolt a nőnek s midőn az ud-

varra kimentek sétálni, a feleség heves családi jelenetet rögzített. A szóváltást tettlegesség követte, a rövidebbet azonban az asszony huzta, mert férje oly alaposan eldöngötte, hogy a rendőrök félholtan szállították be a torony alá.

— **Behívják a katonákat.** A faluk nyalka szegényeinek nagy ujságot, de nagy szomorúságot visz mostanában a posta. Pecsétes levélben apró vörös cédulákat, melyek három évre elszójtják a besorozott legényeket katonának. A rojtos lobogós inget és ptykés lajbit kényelmetlen katona uniformissal, a ráncos száru csizmát pedig otromba pofonvert szeges bakkancscsal cserélik fel. Közeledik október elseje. Az egyik háznál nagy az öröm, mert jön haza a katonafiú, a másik háztól meg utra készítik a regrutát. Összetalálkoznak a vasutnál s a szabadságos öreg csont odakiált a kaszárnya felé ballagó regrutának:

— Testáltam neked egy bornyut, ott bóg a 16-ik cimberben, fogd pártját szegénynek, fiam!

Október elsején még hangzanak az utcák, de mikor a nyalka legényt elcsufítva, toprongyosan levezetik a kaszárnya udvarába és megkezdődik a „zöld-fülűk“ ugynevezett „kipofozása“, elmegy szegényeknek a kedvök, sőt még egy két lövés is eldördül a tulságosan érzékeny baka szíveknek irányított Manlicherből. Ezért fáznak, félnek a behívoggyeknek nevezett kis vörös céduláktól, melyeket most ekspediál el a katonai ügyosztály a regrutáknak.

— **Különös kárpitok.** Egy berlini nő a szobáját gondosan kiválogatott látkepes levelezőlapokkal kárpitoztatta ki. E hír ötletéből egy angol lap több hasonló példát sorol föl, amelyek azt bizonyítják, hogy vannak ennél furcsább kárpitok is. Egy newyorki üzér a szobáját 6 százalékos záloglevelekkel kárpitoztatta, melyeknek névértéke 1,640,000 márka volt. E záloglevelek, melyeknek a nyomása 10,000 márkába került, egy bank részére készültek, mely csödbe jutott. — Egy bostoni pénzüember szobája kikárpitozására néhány száz érvénytelen chequet használt föl, melyeket „könyelműségek“nek nevezett el, minthogy eredetileg haszontalan extravagans kiadások fedezésére szolgáltak. — Nilsson Krisztina a híres énekesnő madridi házában hálószobáját az általa énekelt operákból való hangjegylapokkal, ebédlőjét pedig ama szállodai számlák ritka gyűjteményével kárpitoztatta, melyeket a diva világkörüli utjáról emlékül megörözt. Mario énekes azt a tréfát cselekedte meg, hogy egy vendéglő falait nejéről: *Grisi* asszonyról szóló hízelt lapszemelvényekkel fedette be. A newyorki *Tenderloin Club* egy szobát színházjegyekkel, egy másikat pedig 6000 játékkártyával kárpitoztatott ki, míg egy bécsi klubnak van egy olyan szobája, melynek falait különböző országokból való vasuti és közúti vasúti jegyek borítják. Egy londoni úr hasonló célokra zálogjegyeket használt fel. Ez természetesen költséges passzió, de az illető ur vagyonos és az elzalogolt tárgyak nem igen értékesek. Egy sussexi nő a szobáját partecédulákkal kárpitoztatta és egy aggszűz, a kinek vőlegénye évekké elelőtt éppen a menyegző napján hunyt el, vőlegényének arcképéből több száz másolatot szerzett be és ezekkel fedette be szobája falait, menyezetét, sőt a padlót is, utóbbin a képeket vastag üveg védi. Egészen más kedélyhangulatban cselekedett egy gazdag csikágói kisasszony, aki barátnői legnagyobb bámulatára boudoirjának falait ama szerelmes levelekkel kárpitoztatta ki, melyeket imádóitól kapott. Hasonlóan járt el egy washingtoni hölgy, aki ezenkívül szobájának egy részét házassági ajánlatokat tartalmazó levelekkel borította be,

— **Leesett a vonatról.** Győrből jelenti tudósítónk: Sajnálatos szerencsétlenség történt tegnap a 6. számú gyorsvonaton. Az ellenőri tisztet a 11 óra 40 perckor induló vonaton *Kugler* Lajos vizsgáló főkalauz teljesítette. Alig, hogy a vonat kirobogott az indóházból, Abda állomás közelében hirtelen megállt. Az utasok kiugrottak s kíváncsian tudakolták a baj okát. A pályatesten összeroncsolva egy hulla feküdt: *Kugler* Lajos főkalauz volt. Midőn *Kugler* a

kalauzkocsiból egyik személykocsiba akart átszállni, megcsuszott s leesett. *Azonnal meghalt.* A holttestet beszállították a kórház hallottasházába. *Kuglernek* hozzátartozói nincsenek.

— **A molnár tragédiája.** Szentestől írják, hogy *Havilla* Ádám, az ottani 12-dik számú szélmalom molnárját a minap borzalmas szerencsétlenség érte. Abban a pillanatban, mikor a malom szélvitórláját megindították, kidugta a fejét az ablakon, hogy lent levő szolgáját felhívja. A vitorla kereke nyomban elkapta a fejét s kitörte a nyakát. A szerencsétlen ember azonnal meghalt.

— **A tinta veszélye.** Kísérletek kiderítették, hogy a legtöbb tintában penészgombák és más baktériumok vannak. Különösen pedig olyan tintában, a melynek nyitott a tartója. Az ilyen tinta beoltásától egerek, patkányok, tengeri malacok néhány nap alatt elpusztultak. Ez a magyarázata annak is, hogy tintás tollal történt jelentéktelen sérülés az embert is elpusztítja. Sok gyermek a tintás tollat szájába veszi, vagy a tintafoltot lenyalja, ami szintén káros, mert a baktériumok a gyomorba jutnak, ahol komplikációt idézhetnek elő.

— **Megszaladt teherkocsi.** Egy ma reggel Budapestről elindult tehervonat *Dunakesz* előtt megállt, hol a mozdony lecsatolták róla, s tolatásokat végeztek. A szabadon maradt tehervonat lejtőre kerülve, sebesen legördült s bele ütközött egy Budapestről jövő másik tehervonatba. Az összeütközés következtében a mozdonyvezető és egy loápoló súlyosan megsérültek.

— **A Tököl-árok betömése.** Dr. *Fényes* Kálmán és társai kérvényt adtak be a városhoz, amelyben a Tököl-árok betömését és a szennyviznek más uton való levezetését kéri.

— **A legnagyobb katalógus.** A British Muzeumban most készültek el a könyvtár katalógusának első részével. Két millió munka címe van benne — a szerzők névsora szerint csoportosítva — 600 kötetben. 12 évig tartott ez a gigászi munka, mely után nyomban új s nagyobb munkába fogott a könyvtári személyzet. Elkészítik a katalógus második részét, amelybe tartalmuk szerint csoportosítják a két millió könyvet Erre a munkára tizenhat évet szánnak.

— **Üngyilkos cipészegéd.** *Nagy* Pál dunaföldvári születésű 55 éves aradi cipészegéd a Boros Béni tér 8-ik sz. házában levő lakásán tegnap este egy nagy konyhakéssel elvágta a nyakát. Nagy már hosszabb idő óta nem él nejével *Schmidt* Terézszel s azóta az ivásnak adta magát. Tegnap is berugott állapotban követte el tettét. A szomszédok közül az egyik ma reggel cipőt hozott foltozni hozzá. A mint benyitott a szobába, nagy vértöcsében ott feküdt a cipészegéd holtan. Az orvosi vizsgálat szerint *Nagy* még az éjjeli órákban halt meg.

— **Meglepő szép ékszerutánzatok urak és hölgyek számára** remek kivitelben kaphatók *Portier* Vilmos koronás áruházában Aradon, az Andrássy-téren, a Központi szálloda épületében. Ugyanott található nagy választékban célszerű nász- és születési ajándéktárgyak. Vidéki rendelések mintaszerű gondval eszközöltnének.

— **Ujtás!** *Honisch* L. *István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiailag tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vasár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Elveszett egy arany nyaklánc,** arany szivés amulett függökkel a Petőfi-utcától a kisköruton át a polgári leányiskoláig. A megtaláló adja át illó jutalom mellett a Petőfi-utca 4. sz. ház első emelén,

Lelőtte a leányát.

(A szerelmes apa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 6

Szinte hihetetlen történetről értesít bennünket eperjesi tudósítónk. Egy apáról szól a tudósítás, aki 14 éves leányába volt szerelmes és minthogy a leány nem értette meg ezt a szerelmet, tegnap revolverrel lelőtte.

Mlinárcs sárosmegyei községben történt a dolog. Hlivják Péter odaváló lakos a falu egyik legvagyonosabb embereihez tartozik s feleségével is a legjobb viszonyban élt. Az asszonyt azonban három hó előtt elragadta a halál s a gazda egyedül maradt Mariska nevű 14 éves leányával. A leány fiatal kora dacára erősen kifejtett gyönyörű teremtés volt, akiért az egész falu fiatalsága versengett. Szinte boldog volt az a legény, akinek Mariska egy szót szolt.

Az apa neje halála után buskomor lett, keveset érintkezett a falubeliekkel. Örökösön odahaza ült, úgy, hogy az utcán alig lehetett látni hetenkint egyszer is. — Azt susogták a faluban, hogy már nincs rendjén az esze.

Leánya pedig dolgozott, anyja és apja helyett elvégzett mindent, ami a ház körül szükséges. Munkálkodásai közben mindig körülötte forgott az atya s folyton azt kérdezte tőle, hogy szereti-e őt, de nem úgy mint apát, hanem mint más valakit?

A leány elmosolyodott a kérdésre és azt felelte, hogy nagyon szereti.

Tegnapelőtt ismét ezt kérdezte az apa leányától, amire a leány kurtán azt felelte, hogy most dolga van, majd máskor.

Erre Hlivják Péter revolvert ragadott és egy jól irányzott golyóval eltalálta leányát. A szerencsétlen leány azonnal szörnyet halt, mert a lövés a szívére talált. Az apát azonnal elfogta a rendőrség s bezáratották az eperjesi törvényszék fogházába. Kihallgatásakor olyan zavaros feleleteket adott s olyan össze-visszásan beszélt, mint egy ördög. A törvényszéki orvos aztán meg is állapította rajta a tébolyodást. Egyelőre az eperjesi kórházban ápolják, míg az ország valamelyik tébolydájába való felvétele iránt intézkedik a törvényszék.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1901. szept. 6-án tartott heti állatvásárról. —

Gyenge felhajtás, kis kereslet és kínálat mellett a heti állatvásár lanyhán folyt le.

A lóvásárban élénkséget csakis az eladásra hozott 16 drb katonai selejt ló keltett, melyek nagy érdeklődés mellett 62—103 koronáért adták el darabonként árverés útján.

Ezenkívül felhajtott 110 darab szarvasmarha és borju, 90 darab juh és 145 darab többnyire elcsigázott és parasztló.

A vásárban uralgó sertésvesz miatt sertésvásár nem tartatott.

Arak a következők:

Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja — koronáig. — Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 360—480 koronáig. — Szarvasmarha hizlalási célra — koronáig. Igásókör párja 420—490 koronáig. Fejőstehén kis borjas 180—220 koronáig. Szopóborju levágásra darabja 16—38 koronáig. — Rugottborju drbja 46—96 koronáig. Juh párja 24—32 koronáig. Bárány párja — koronáig. — fillérig. Tehén levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondaló darabja — koronáig. Hintósóló párja — koronáig. — Igásló elsőrendű párja — koronáig. — Igásló másodrendű párja 440—520 koronáig. Parasztló párja 260—340 koronáig. — Rossz ló (levágásra) párja — koronáig. — Elcsigázott ló drbja 28—45 koronáig. — Kincstári mustra ló drbja koronáig.

Sertésvásár: Hizott sertés klgrja — fillérig. — Felhizott sertés klgrja — fillérig. Süldősertés párja — koronáig. Pecsényemalacz drbja — fillérig. — Fiaskocza drbja — koronáig. — Paraszthizalású sertés klgrja — fillérig. — Három hónapos malacz párja — koronáig. Soványsertés párja — koronáig.

Baromfivásár: Hizottliba párja 10—12 koronáig. Soványliba párja 8—10 fillérig. Fialalliba párja 4—6 koronáig. Kappan párja 3—5 fillérig. — Idei csirke sütni való párja 1—2 fillérig. Idei csirke rántani való párja 70—130 fillérig. Gyöngycsirke párja — koronáig. — Rucza párja idei 1—80 fillérig. Pulyka párja 7—9 koronáig. Tojás 5 drb 20 fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgrja 2— fillérig. Vágott hal klgrja 1—60 fillérig. — Jegelt halak klgrja 90—120 fillérig. — Apróhalak klgrja — fillérig. — Kecsege kilogrammjá — fillérig.

A hetipiác 11 órakor kezdett oszolni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 6.

Déltőzsde. A búzakínálat mérsékelt, vételkedv korlátolt. Kedvező irányzat mellett 25.000 métermázsra került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonafélék változatlanok. Időjárás borus és hűvös.

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.92—7.94
Buza 1902. áprillisa	7.94—7.96
Rozs októberre	6.70—6.71
Rozs 1902. áprillisa	—
Zab októberre	6.50—6.52
Zab 1902. áprillisa	6.86—6.87
Tengeri szeptemberre	5.12—5.13
Tengeri 1902. májusra	5.12—5.13

Zárul 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	624.75
Magyar hitelrészvény	632.—
Leszámitolóbank részvény	412.—
Rima-Murányi vasmű részvény	422.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	619.75
Közúti vasút	562.—
Városi villamos vasút részvény	281.—

Szeszűzlet.

— Szeptember 6. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12—13— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 6. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 82—84 fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 90—92 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 90—92 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 90—94 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai eredeti (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 90—91 fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm sulyban 89—90 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 89—90 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokászerűleg a hízott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40/0 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vételi irányadóknak.

Sertéslétszám Szeptember hó 3. napján volt készlet 45,679 darab, szeptember 4. napján felhajtott 845 darab, szeptember 4. napján elszállított 343 darab, szeptember 5. napján maradt készletben 46,181 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 6.

Magyar aranyáradék 40/0	118.60
Magyar koronáradék 40/0	92.60
Magyar arany 41/20/0	121.25
Magyar ezüst 41/20/0	100.40

Magyar keleti vasút	118.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.25
Magyar italmegváltási kötvény	99.90
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegyek kölcsön	176.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	145.50
Osztrák papíráradék	98.30
Osztrák járadék ezüst	98.75
Osztrák járadék arany	118.—
Koronajáradék	95.30
1860-iki államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	1645.—
Magyar hitelbank részvény	633.50
Osztrák hitelbank részvény	626.—
Osztrák-magyar államvasút	621.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi marka	117.10
London	239.35
Páris	94.90

NAPIREND.

Szeptember 7. Szombat. Róm. kath. naptár: Regina szüz. — Protestáns naptár: Regina szüz. — Izraelita naptár: Sabbat, Necavim. — Görög-keleti naptár (augusztus 25.): Bertalan. — A nap két 5 óra 12 perckor, nyugszik 6 óra 11 perckor. — A hold két délelőtt, nyugszik 2 óra 48 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 756.6 milliméter, délután 2 órakor 758.0 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 13.6, délután 2 órakor C° + 17.2. — Szél irányja és ereje reggel 7 órakor N. 2, délután 2 órakor N. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 21 milliméter ismétlődő zivattal.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvös, elvélve csapadék.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-es emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapok kivételével, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Eréklye-múzeum helyisége mellett ülésterem.

Szeptember 7—9. Az aradi polgári lövészet díjlovásza.

Szeptember 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Szeptember 13. Jegyzőválasztás Glogovácson.

Szeptember 21. Az aradi iparosítjak besorozottak egyrészenek táncvigalma (Vass-étterme.)

Szeptember 25. Körjegyzőválasztás Déznán.

CSARNOK.

Mákvirágok.

Irtá: Abonyi Árpád.

(Vége.)

Az asszony most fölemelte a fejét.
— Ne bus lj Rozál! Majd csak lesz, ahogy lesz . . . Nem mondom: Nagy baj, hogy ez a paraszt kisiklik a kezünkből, s főleg a te kezedből, mert én is tudom, amit tudok . . . Csunyan kopasztottad . . .

— Én tettem! — felelte arcátlan nyíltsággal a leány.

— Jó jó, hiszen nem azért mondom, — folytatta engesztelő hangon a kitünő anya, — de hát ezen már, úgy látszik, nem igen lehet segíteni . . . Ha itt hagy ez a paraszt, vége a színháznak, a kirándulásoknak, a sörözésnek, az ingyen ruháknak és mindennek, — de, mondom, ezen nem változtathatunk. Komolyan azt mondta, hogy elmegy?

— El.

— Lám! Csak úgy . . . el. Mintha az olyan természetes dolog volna. De hát, mondom, erővel nem lehet itt tartani. Menjen! Vigye az ördög! Ha módomban volna, szemközé csapnám azt a hat-, vagy hétszáz forintot, amit tőle kaptunk, fognék egy botot és úgy kikergetném —

— Velem együtt, — szolt közbe gyorsan a leány.

— Jó, jó, hiszen nem úgy értem . . . Te is mindent a orrodra veszel. Hogg kergethettek el téged, Rozálka, — egyetlen, drága gyermekemet? O te még nem tudod, milyen az anyai szív. Nem vagy oly istentelen, hogy eltagadd, hogy mindig jó anyád voltam. Ugy-e, az voltam? Pedig megtehett volna, hogy kidobjalak a házból, midőn megtudtam, hogy szegyényt hozol a fejemre. No, de nem teszek szemrehányást.

— Jobb is!

— Ugy-e, hogy . . . jobb? Be hetykén mondd! Egyébiránt mindig ilyen hetyke szó-

lőkaró voltál, csak lenne mire. Mert a szépség ugyan nem veri az eget. De erről sem szólok. Szegény koldusoknak, mint amilyenek mi vagyunk, így is elég szép vagy. Annak a parasztnak is lám, elég szép voltál. Nőül is vehetne a gyalázatos.

— Pénz nélkül? Van eszében!

— Hm... Ezt gondoltam, de mégis megszorított. Hiába, ilyen az anyai szív. Nem kellesz neki pénz nélkül; tán nem is tisztel... Oh, ha apád, amilyen élhetetlen fráter, mégis örökölné valamit, bár ezer pengőt, nénikjétől, akinek végrendeletét ma fogja kihirdetni a közjegyző — de a szeme közé csapnám annak a parasztnak a pénzét! Azután fognék egy botot... No, de már mondtam, amit mondtam. Hány óra, Rozál?

— Félőt.

— Tessék! És az a bodzabél ember apád, a híres, még mindig nincs itt. Megérdemelné, hogy rá is botot fogjak. Egyébiránt, miért siessen? Ugy is tudhassuk, hogy a vén asszony semmit sem hagyott rá. Kár volt fölvenni a fekete ruhát. Mondd, csak, Rozálka, nem mondta az a paraszt, hogy ha pénzed volna elvenne?

— Persze, hogy elvenne, csak hogy ha pénzem volna — nem mennék hozzá.

— Nem?

— Nem, — ismételte még egyszer a leány. Kellene is nekem az ilyen... Pénzét azonban én is visszadobnám. Ne mondhasa, hogy mind a hármunkat megfizetett. Ezt kívánna a becsület.

— Igen, a becsület! Ez a fő! — visszahangozta önérzetesen a kitűnő anya. — Arcába dobni a pénz, mert ezt kívánja a becsület. Ne mondhasa, hogy izé... Ki csenget odakünn olyan eszeveszettül?

— Tán a papa, — szolt a leány és gyorsan kinyitotta a külső ajtót.

Azon egy kövér, kopasz emberke gurult a szobába. Duzzadt arca vörös volt, mint a főtt rák; máskor alázatos, meghunyászkodó szemei most égtek a benső fölgerjedő tüzetől s szinte kiugrottak ürgeikből. Jobb marka egy irgalmatlanul összegegyt szobakendőt szorongatott. Nyakkendője félreállt, inge nedves, fekete kabátja ujjá csupa mész. Lelkendező sietségében háromszor is nekisurolta a lépcsőház sárgára meszelt falának, míg végre feljutott a harmadik emeletre s begurulhatott a lakására.

— Tizen... tizen... tizen!... kiáltotta elfuladt, örvendő hangon, s inkább lerogyott, semmint leült egy székre az asztal mellé.

— Mi lelt, ember! — kérdezte izgatottan az asszony.

— Tizennyolc! — rikoltotta harsányan a családfe és verni kezdte kövér öklével az asztalt.

— A papa megbolondult...

— Eszemen vagyok, te liba! Tizennyolc!

— Miféle tizennyolc?

— A közjegyző urtól jövök... lihegte széles, boldog röhögéssel az ember és nagyot dobolt az asztalon minden egyes szónál, ami duzzadt ajkairól levált... mert négykor kellett odamenni és nem ötkor, amint tévesen mondtam. Ut is voltam és megtudtam... megtudtam, hogy a nénikém, az én imádott, jó nénikém tizen... tizennyolcezer... tizennyolcezer forintot hagyott rám, készpénzben, abban... Készpénzben! Tizennyolcezer forintot készpénzben!

— Szent Isten!... hebegte kipirulva az asszony.

A leány szemei szintén tüzelni kezdtek. Hosszu, sovány ujjával megragadta apja kezét s elfojtott hangon kérdezte:

— Igaz ez, apa?

— Igaz bizony szentem, Rózsikám! — kiabálta az ember, a nagy örömtől már-már egészen megittasodva, s benyult remegő kezével mélyen az inge alá, ahonnan egy viaszos-vászonba burkolt, testes csomagot halászott napilágra. Azt maga elé tette az asztalra és kibontotta. Hadd lássa családja is a száznyolcvan darab százás bankót.

Egy pillanatig áhitatos csend uralkodott a szobában.

Három pár kidüledt szem tapadt mohón a pénzre.

— Ur vagyok, mi? — törte meg végre a

csendet a családfe és a boldogan fölkapagott. De azért sem a szenesnek, se a szatócsnak mérlegem fizetek egy krajcárt sem. Nem bánom, pereljek meg! Spórolni kell a pénzzel. Csokoljatek meg!

Összecölökdöztek.

— Igen, igen — kiáltotta az asszony, spórolni kell! A kis szobát is megint ki fogjuk adni, ha ez a paraszt elmegy. Csak menjen a nyomorult! Tőlem ugyan egy fityinget sem kap.

— Tőlem sem! — szuszogta az ember, Majd kivágom...

— Ha be mer jönni — visitotta pipacsvörös arccal a leány és megfenyegette csontos öklével az ajtót — megfogjuk és kidobjuk; ugy-e papa?

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat d. e.	11.20	Személyvonat délután	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.58	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Személysz. tv. este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborszlóról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborszlóról délután	2.04	Radnáról délután	2.56
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról este	6.35	Személyvonat este	9.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.09
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. u.	11.58	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.53
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.02
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbeszéről szv. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. u.	11.—
Borosbeszéről szv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

Aradi nyári szinkör.

Szombaton, 1901. évi szeptember hó 7-én:

Ócska brigadéros.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta: Feld Mátyás. Zenéjét összeállította: Barna Izó.

SZEMÉLYEK:

Ócska László Polgár S.	Kötél Miska . Palágyi L.
Ócska Sándor Szóke S.	Trombitás . . . Cakó Vilmos.
Rákóczi Armin Szadai F.	Szikviz Emőd László Gy.
Róka Menyhért Nemes S.	Helén Komlósy I.
Nyúl Pál Boda Ferenc.	Gabriella Rónai Rózi.
Talicska Misó Mezei Péter.	Vilma Garai Ilona.
Piber Bács Károly.	Január Morné Kalocsá R.
Dili. leánya . Felhő Rózi.	Dunna Ilona. Tolnainé.
Január Mór . Fenyéri Mór.	Torkos Muki Solyom L.

Közdete 7 és fél óráig.

NYILTTÉR.*

„Feljelentés egy sörfőzőgyár ellen.”

Ezen cím alatt az „Aradi Közlöny” szeptember 6-iki számában megjelent hírlapi közleményben oly alaptalan vádak foglaltak, melyekre az egyetlen méltó felelet nem lehet más, mint a hamis vád miatti eljárás megindítása. Hogy ezt megtehessek — és megtenni fogjuk — szükséges, hogy a rágalmozó fejelentés folytán megindítandó eljárás elébb befejeztessék.

Miután azonban egy kereskedelmi üzletnek, egy gyári ipartelepnek hírneve nem tűri meg, hogy még a legképtelenebb gyanúsítás is vizsgálattalanul maradjon, a t. c. közönség és tisztelt ügyfeleink tájékoztatása végett kénytelenek vagyunk arra a famosus feljelentésre vonatkozólag a következőkben nyilatkozni, kijelentvén, hogy mi hírlapi polemikába sem most nem bocsátkozunk, sem ezután bocsátkozni nem fogunk.

A hamis vádat koholt Zámbo Samuval majd végzünk az illetékes bíróság előtt.

Zámbo Samu egyik aradi italmérésünkben üzletvezetőként volt alkalmazva. Több okból,

* Az ezen rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.

melyek között nem a legutolsó az, hogy Zámbo fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget, kénytelenek voltunk őt elbocsátani. Leszámlásunk eredménye az, hogy Zámbo, dacára az általa kimért italok után javára eső és javára irt 1026 korona 26 fillér jutalékának, ennek leszámlása után még 1522 korona 77 fillérrel adósunk, mely összegből 800 korona váltókkal volt fedezve, a melyeket értékesítettünk is, a hátralékos 722 korona 77 fillér behajtásával pedig ügyvédünket még múlt hó 16-án megbiztuk.

Ezt Zámbo Samu tudja, ügyvéde utján alkudozásokat is folytatott velünk, melyek eredményre nem vezetvén, a kérdéses bünvádi feljelentésével és még inkább annak közretételével cégünket — hogy enyhe szót használjunk — megakarja félemlíteni.

Feljelentésének teljes tartalmát nem ösmerjük, arra tehát egyelőre csak annyit mondhatunk, hogy azon vádak, melyeket a hírlapi közlemény után ismertünk meg, egyszerű koholmányok. Nem igaz, hogy Zámbonak a jutalékát megküldtük, mert azt tartozásának apasztására javára irtuk, nem igaz, hogy ráfizetett — mert nem fizetett; nem igaz, hogy csupa 25 literes hordókban kapta a sört, mert részint fél, részint negyed, részint nyolcadhektoliteres hordókban részint palackokban kapta, de kapott ezenfelül bort és pálinkákat is kimérés végett. Közönséges ráfogás, hogy hordóink közül akár csak egy is hitelesítés után akár a hordók összehúzása, akár új fenék vagy dongák kicserélése által beltartalmára nézve általunk megkisebbedett volna, vagy tényleg kisebb is volna. Serfőződnének ezekre menő hordói van, ezek bármikori vizsgálatra rendelkezésre állanak. Jellemzi azonban ezen légből kapott vád tarthatatlanságát az a feltűnő körülmény, hogy Zámbo Samu, aki szakszerű korcsmáros, több mint másfélévi alkalmaztatása ideje alatt soha sem talált kifogást a sör mennyisége ellen, holott több mint 400 kisebb-nagyobb hordó sört forgalmazott és csak most, elbocsátása után áll elő ezzel a képtelen váddal. Továbbá hogy van az, hogy 2017 korona kártérítést igényel állítólag hiányzó 8 hektoliter és 8 liter sörért, holott ennyi sörért csak 275 korona ért kellett fizetnie?

Mit tett, mit nem Zámbo Samu a tőlünk kapott hordóink közül azokkal, melyeket vissza nem adott, nem tudjuk, azt sem tudjuk vitte-e, és vajjon a mi hordóinkat-e a mértékitelesítő hivatalhoz és hordóinkat-e mi történt. A mi hordókat nem adott vissza Zámbo, azok árával meg lett terhelve, azokkal tehetett és tett is a mit akart.

De az bizonyára minden elfogulatlan olvasó elképzelheti, hogy ha meghamisított tartalmu hordókban szállít valaki sört, úgy gondoskodni fog arról, hogy a hordókat visszakapja. Mi ellenkezőleg tettünk, a vissza nem hozott hordókat egyszerűen nála hagytuk és azokkal őt megterheltük.

Nyugodt és tiszta lelkiismerettel várjuk a Zámbo feljelentése alapjáni vizsgálatot, annak eredményét pedig a tisztelt közönségnek tudomására fogjuk hozni.

További esetleges támadásokra reflektálni nem fogunk, hanem kérjük a tisztelt közönséget, sziveskedjék itéletét felfüggeszteni addig, míg az illetékes bíróság az ügyben jogörvényesen határozott.

Aradon, 1901. szeptember 6-án.

Tisztelettel

Kornis Ödön,

a Lippai Serfőzde Boudy és Tsa aradi főraktárának vezetője

Könyvkötészetünkbe

egy jóerkölcsű fiú

tanulóul

heti fizetés mellett felvétetik.

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Arad-Gáj kölváros alkaptányi hivatalától.

1560—1901. alk. sz.

Hirdetmény.

Egy darab, 2 éves, vasderes szőrű első ballába kesely, h. b. A bélyegű kanca ló, bitangságba fel-fogatott s ha jogos tulajdonosa nem jelentkezik, folyó évi szeptember hó 15-én d. u. 3 órakor, nyilvános árverésen eladni fog. Arad-Gáj, 1901. szept. 4-én.

Madarász,
alkaptány.

Magy. kir. Államv. üztelv. Aradon.

25047. I.—1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége Arad állomásán létesítendő két rakodó és leadási áruraktár építési munkáira ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdet, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok 1901. évi szeptember hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasuti aradi üzletvezetőségének titkárságánál nyújtandók be.

Pályázni lehet a két rakodóra és az áruraktárra külön-külön, továbbá a következőképen csoportosított munka nemekre:

a) Bontási, föld, kőműves, kőfaragó, elhelyezési- és csatornázási munkákra.

b) Ács- és különféle munkákra.

c) Asztalos-, lakatos-, vas-, üveges- és mázó munkákra.

d) Bádógos munkákra.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1901. évi szeptember hó 27-én déli 12 óráig a rakodók összes munkáira 600 kor. az áruraktár összes munkáira 2000 korona, a csoportosított munkanemekre pedig csoportonként, a rakodókra 200—200 korona, rak-tárra 500—500 korona bántpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtő-pénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Takarékpénztári betétkönyvecskék bántpénzül el nem fogadtatnak.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok között a szabad vasztás jogát tekintet nélkül a pályázás mérvére és az árakra az üzletvezetőség magának tartja fenn.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat, a magyar királyi államvasutak Arad állomásán létesítendő magas építmények előállítására.”

A létesítendő építmények tervei a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének építési és pályafentartási osztályában a hivatalos órákban megtekinthetők. A pályázati feltételek, szerződési tervezet, ajánlatok és az árjegyzékek mintái az összes munkákra 5—5 korona, a csoportmunkákra 2—2 korona áron ugyanott megszerezhetők.

Aradon, 1901. szeptember hó 2-án.

Az üzletvezetőség.

3908—1901. tkvi. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Morár Tógyer végrehajtatónak C óra Flórián végrehajtást szenvedő elleni 68 korona 88 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Kurtics községben fekvő, a 293 sz. tkjvben A. I. 12. sor alatt felvett ingatlanra az árverést 1733 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1901. évi október hó 1-ső napján d. e. 10 órakor Kurtics községében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1901. évi június hó 15. napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,

kir. tszéki bíró.

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.

38706. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Kaba állomáson f. évi szeptember hó 10-én d. u. 2 órakor egy kézbesíthetlenné vált új magánjáró gőzcseplő-készlet és 20 drb. rostély összesen 10320 kg. súlyban kerül elárverésre.

Budapest, 1901. aug. 31-én.

Az igazgatóság.

452—1901. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Mittelman-féle szeszgyár telepen levő magtár helyiségeknek f. évi szeptember 1-től 1 évre való bérbeadása iránt folyó év szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 1. Az 1. 2. és 3. számú 4600 mm. gabonát befogadó magtárra 750 korona. 2. A 4. számú 6000—7000 mm. gabonát befogadó magtárra 1200 korona. 3. Az 5. számú 4000—5000 mm. gabonát befogadó magtárra 1000 korona évi bér.

Bántpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

37943—1901. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson	f. évi szept. hó
Kolozsvár	17-én d. u. 3 óra
Miskolcz	24-én d. u. 3 óra
Bpest ny. p. u.	30-án d. u. 3 óra

Budapest, 1901. augusztus 29.

Az igazgatóság.

463—1901. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az asfalt járdák átöntése és az azzal kapcsolatos munkák, továbbá a kölvárosi utak megkavicsolása iránt folyó év szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: az asfalt munkákra 2077 korona 96 fill., a kölvárosi utak megkavicsolására 952 korona.

Bántpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

451—1901. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Mittelman-féle gyár épületeinek eladása iránt folyó év szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: a) a nagyszeszraktár és kovács műhelyre 724 korona 80 fillér. b) a moslák szárító épületre 2288 korona 69 fillér. c) a nagykéményre 1334 korona 50 fillér. d) a szerszám kamarára 241 korona.

Bántpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

Magyar kir. államvasutak.

122427—1901. szhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. ktr. államvasutak igazgatósága a jövő 1902. évben szükséges kocsik gázvilágítási berendezések alkatrészeit szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi szeptember hó 28-ának déli 12 óráig beterjesztendők, a bántpénz pedig f. évi szeptember hó 27-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1901. augusztus hó.

A m. kir. államv. igazgatósága.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

116887—901. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága különböző használaton kívül helyezett, de még jókarban levő és ipari, vagy egyéb célokra még jól használható, a budapesti központi szertárunkban megtekinthető különböző leltári tárgyakat, u. m. szerszámokat, kenderkötöket, vasláncokat, egy nyitott hirtót stb. eladni óhajtván, ezek eladására nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra kerülő tárgyakat feltüntető kimutatás, — mely egyúttal ajánlati úriapul is szolgál — anyag- és leltár-beszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható, vidéki megkeresésekre pedig ingyen megküldetnek.

Ajánlatok tetszés szerinti tárgyakra, de kizárólag az általunk kiadott úrlapon tehetők.

Pályázni kívánók felkéretnek, hogy erre vonatkozó 13 koronás magyar kir. bélyeggel ellátott levelet ajánlataikat folyó évi szeptember hó 26-án déli 12 óráig anyag- és leltár-beszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI. Andrássy-ut 73. II. emelet 48. a.) benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlat borítéka következő felirattal látandó el: „Ajánlat 116887—1901. sz.-hoz, különböző leltári tárgyak megvételére.”

Az ajánlat benyújtását megelőző nap déli 12 óráig a megvenni szándékolt tárgyak az ajánlati árral kiszámított értékének 5 százaléka bántpénzként teendő le főpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

Az ajánlattevő az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291/96 sz. a. fenálló általános feltételeket magára nézve kötelezőknek elismeri és a feltétlétet ivenként 30 filléres magyar bélyeggel saját és két tanu aláírásával el látva ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltétlétet nyomtatványtárunkban példányonként 30 fillérért megszerezhető, vidékieknél pedig a nyomtatványtárunkhoz intézendő megkeresésre és az érte járó 30 fillér és 20 fill. postaköltségnek (összesen 50 fillér) a főpénztárhoz való beküldése ellenében postával megküldetnek.

Bántpénz nélkül, nem az általunk kiadott úrlapon vagy elkésve beérkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1901. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Ha hull a haj!

használjon

Kossuth-féle haj-essentiát

(T. Capillorum)

biztos szer a hajhullás és fejkorpa ellen, kitűnő haj-ápoló szer.

Ára 4 korona.

Kapható a megváltóhoz címzett gyógyszer-tárban 916

M.-RADNÁN.

Városi és megyei telefon 387.

BRAUN N. A.

festők és kőszíntárak
ARADON,

József főherceg-ut 12. és Forray-utca 7.

Ajánl saját gyártmányú olajfesték- és fényezéseket s minden e szakmába vágó cikket legjutányosabban.

Miután 1901. november hó 1-étől üzletemet

Boros Béni-térre, a Széchenyi gőzmalommal szemben helyezem át, e miatt a raktáromon levő áruimat mindaddig mérsékelt árak mellett fogom elárulni.

Pontos és szolid kiszolgálás!

A Braun N. A.-féle 751

Amerikai padlómozománycs készítője.

Ezen padlófényezés szagtalan, mosható és rögtön szárad. 1 kgr. 90 kr.

Vidéki rendelések postafordultával.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villamos csengő berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. 656

Nyakönyvvezető helyettesnek kinevezhető

írnök

teljes ellátás és havi 40 korona fizetéssel

folyó hó 15-ével

alkalmazást nyerhet.

Némi mellékjövedelem.

Fakert, 1901. szeptember hó 6-án. 1167

Rácz Márton,
könyvtáros.

Iskolakönyvek bekötését

legtartósabban és csinosan, mérsékelt áron eszközli

az „Aradi Nyomdarszévtársaság”

könyvkötészete Arad.

Szenzációs találmány!

Aki ékszereit, arany, ezüst vagy kinaezüst díszíté-
gyait mindig tisztán és új állapotban akarja
tartani, használja az új találmányú és elsőrangú ék-
szer- és ezüstgyárosok által kipróbált és kitűnőnek
talált tisztító szert

„RADIKÁLIS.”

Ezen tisztítószer higanymentes, kemikailag felol-
dott szinezüst. Az arany és ezüsttárgyakat feltűnően
szépre varázsolja, a kinaezüst tárgyakat pedig minden
tisztításnál egy új ezüstreteggel látja el. — Miután
kezelése nagyon egyszerű, legjobban ajánlható minden
jó háziasszonynak, valamint vendéglős és kávéosoknak.

Egyedüli raktár Arad és Aradmegye részére:

GELLER I.

1162

ékszerész

Arad, Andrassy-tér 14.

Mintaüvegek á 70 fillér és 1 kor.

4501—1901.

A borossebesi járás főszolgabirajától.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett Aradvármegye borosse-
besi járáshoz tartozó déznai körjegyzői állásra ezennel pályá-
zatot hirdetek.A körjegyzőséghez tartoznak a székhelyt képező Dézna,
továbbá Bohány, Ravna, Monyásza, Laáz, Szlatina és Nyágra
községek.Ezen körjegyzői állással a természetbeni lakáson kívül a
következő javadalmozás van egybekötve, u. m.:

Törzsfizetés évi	600 kor.
Gabona váltáság	800 kor.
Széna váltáság	120 kor.
Körönbelüli fuvarátalány	60 kor.
Tüzifa járandóság megváltási ára	164 kor.

A választás 1901. évi szeptember hó 25-én d. e. 1/2 II óra-
kor Déznán a körjegyzői irodában fog megtartatni.Felhívom ennél fogva mindazokat, a kik ezen állásra pá-
lyázni szándékoznak, hogy az 1883. I. t.-cz. 6. §-ban előirt
képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal
felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb folyó évi szeptember
hó 24-nek d. u. 5 óráig annál is inkább benyújtsák, mivel a
későbbben beérkező folyamodványokat figyelembe venni nem
fogom.

Borossebes, 1901. évi szeptember 4.

Dr. Baross,
főszolgabiró.

1170

Az iskolaév kezdetével

ajánlok az iskolai ifjuságnak min-
dennemű füzeteket, író- és rajz-
szereket, rajzeszközöket stb. leg-
nagyobb választékban.Helyes kiszolgálás a legrendesebb
árak mellett. 1105

BLOCH H.,

papírkereskedése

Arad, Andrassy-tér 18.

Városi és megyei telefon 206.

Ifj. Hagenmacher Henrik

Arad, Karolina-utca 7.

budafok-kőbányai sörfőzde aradi sörfőzde-
tára ajánljaDr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit. ve-
gyész ur által elősmert legköllemesebb
üditő és tápláló

Góliát maláta-sörét

saját töltésű palackjaiban.

Különösen mell- és gyomorbetegségek figyelmébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. ve-
gyész ur nyilatkozata:„A Hagenmacher-féle Góliát maláta-sört
vegyszermentes alapján főleg magas extract
és maláta ozukor (maltase) tartalma követ-
keztében a legkitűnőbb maláta-sörök közé
sorozom” 1080A Mittelmann-féle szeszgyár
udvari épületeinek lebontásából
kikerülő

tégla, fa

és egyéb jó minőségű

építési anyagok

legjutányosabban a helyszinén
eladatnak.Bővebb felvilágosítás ugyan-
ott nyerhető.

5402—901. tkvi szám.

Póthirdetmény.

Az aradi kir. tvszék mint te-
lekkönyvi hatóság közhírré teszi,
miszerint a Morár Togyer kurticsi
lakos végrehajtatónak Csora Flo-
rián kurticsi lakos végrehajtatást
szenvedett elleni 68 kor. 80 fill. s
jár iránti végrehajtatási ügyében
3908—901. sz. a. kibocsátott árve-
részi hirdetményben a kurticsi 298.
sz. tkvben A. I. 12. sorsz. alatt fog-
lalt ingatlanban 1733 kor. kikial-
tási árban Kurtics község házában
1901. évi október hó 1-ső napjának
délélőtti 10 órájára kitűzött árverés
az 1881. LX. t.-cz. 167. §-a alap-
ján Morár Togyer végrehajtató ér-
dekeben is 279 kor. 50 fill. tőke
követelése s járulékaikielégítése
végett megtartatni fog.Kelt Aradon, 1901. évi aug. hó
5-ik napján.Az aradi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság.

1168

Zubor,
kir. tvszki bíró.